
NAVŽDY PLYNULE

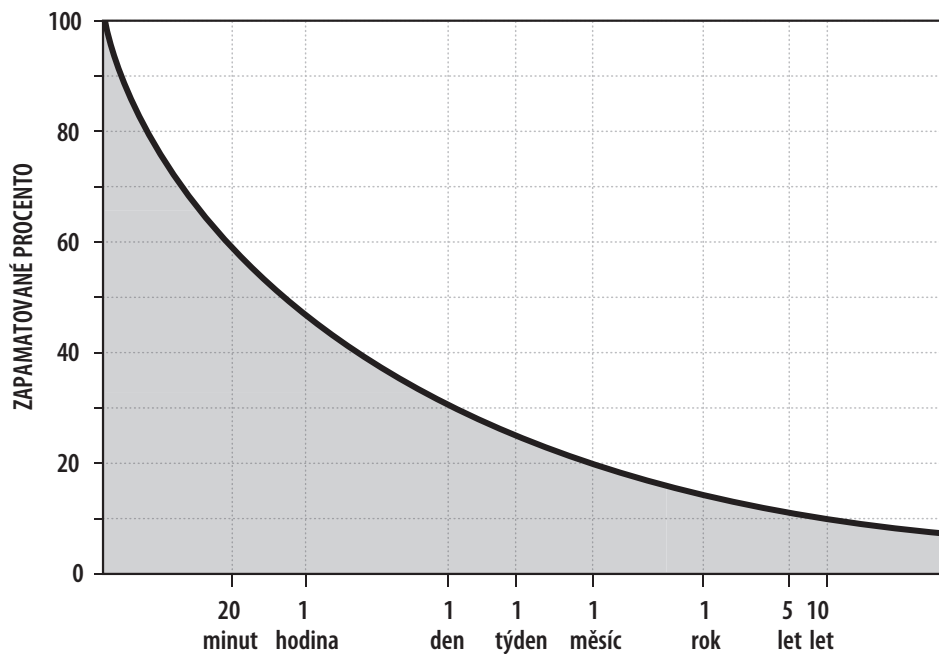
Doplňkové materiály k audioknize

2. PRINCIP: NA MAXIMUM VYUŽIJTE LENOST

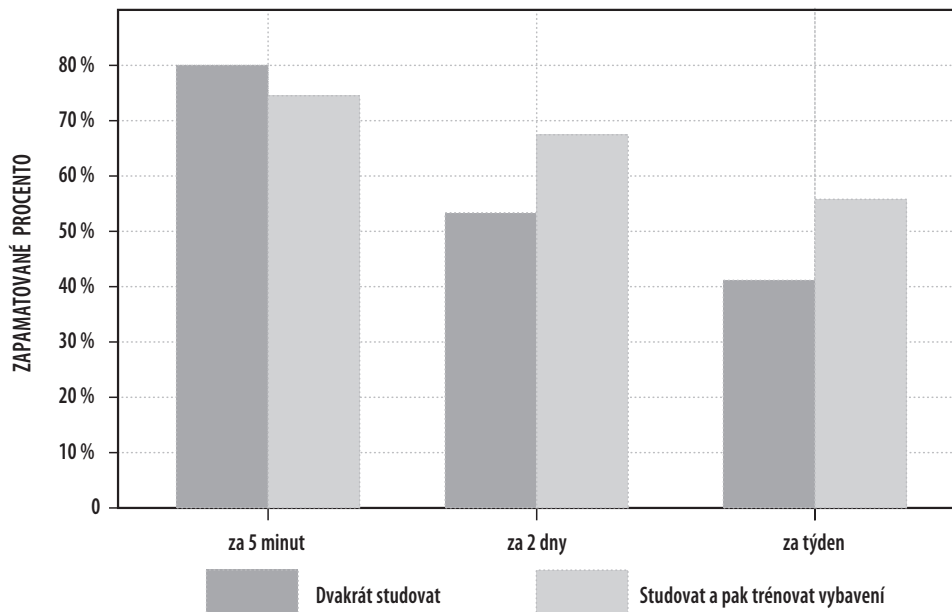
Slyšel jsem, že tvrdá práce ještě nikoho nezabila,
říkám si ale, nač riskovat?

—RONALD REAGAN

Zapomínání je soupeř, který vzbuzuje respekt. Za míru jeho současného poznání vděčíme německému psychologovi Hermannu Ebbinghausovi, který věnoval roky života memorování seznamů nesmyslných slabik (*Guf Ril Zhik Nish Mip Poff*). Zaznamenával si rychlost zapomínání na základě porovnání času, který mu zabralo se konkrétní seznam naučit a později se ho naučit znovu. Jeho „křivka zapomínání“ je triumfem experimentální psychologie, houževnatosti a masochismu:

KŘIVKA ZAPOMÍNÁNÍ

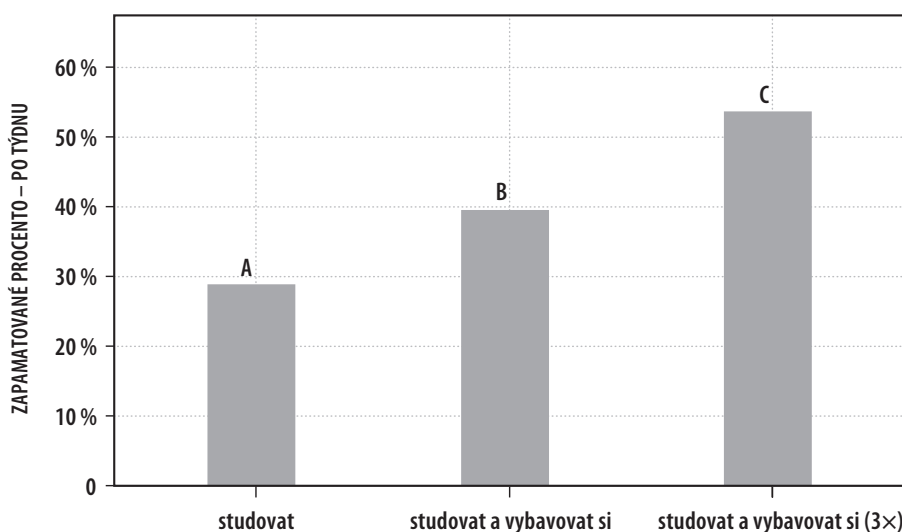

DVĚ RŮZNÉ STUDIJNÍ STRATEGIE (DVAKRÁT STUDOVAT VS. STUDOVAT A PAK SE OTESTOVAT)
VÝSLEDKY VYBAVENÍ PO PĚTI MINUTÁCH, DVOU DNECH A PO TÝDNU

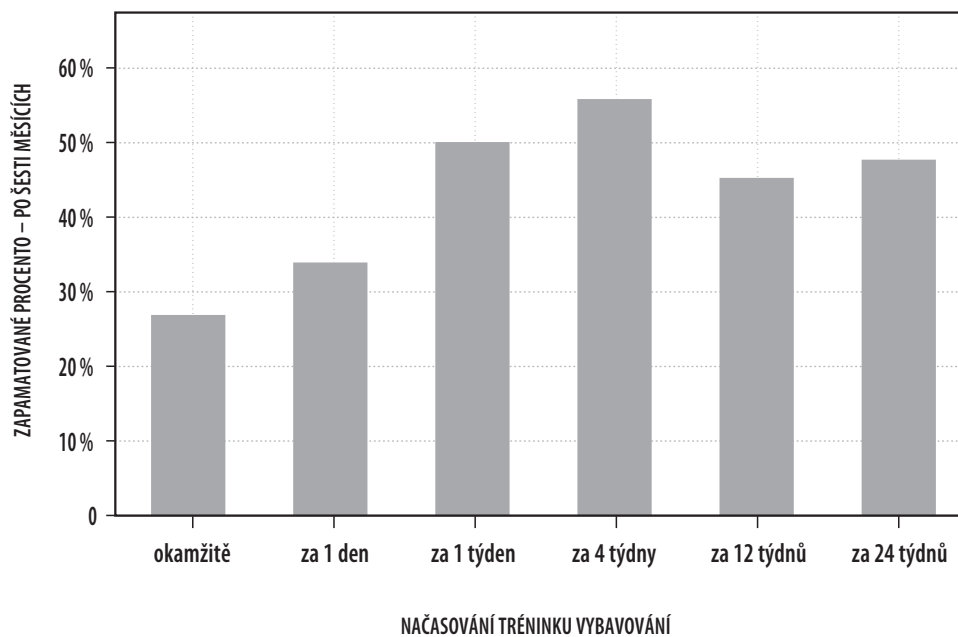
A teď zkuste následující variantu: po přečtení seznamu španělských slovíček můžete:

- A. Strávit nad seznamem ještě pět minut.
- B. Dostat prázdný list papíru a otestovat se.
- C. Dostat tři prázdné listy papíru a otestovat se třikrát.

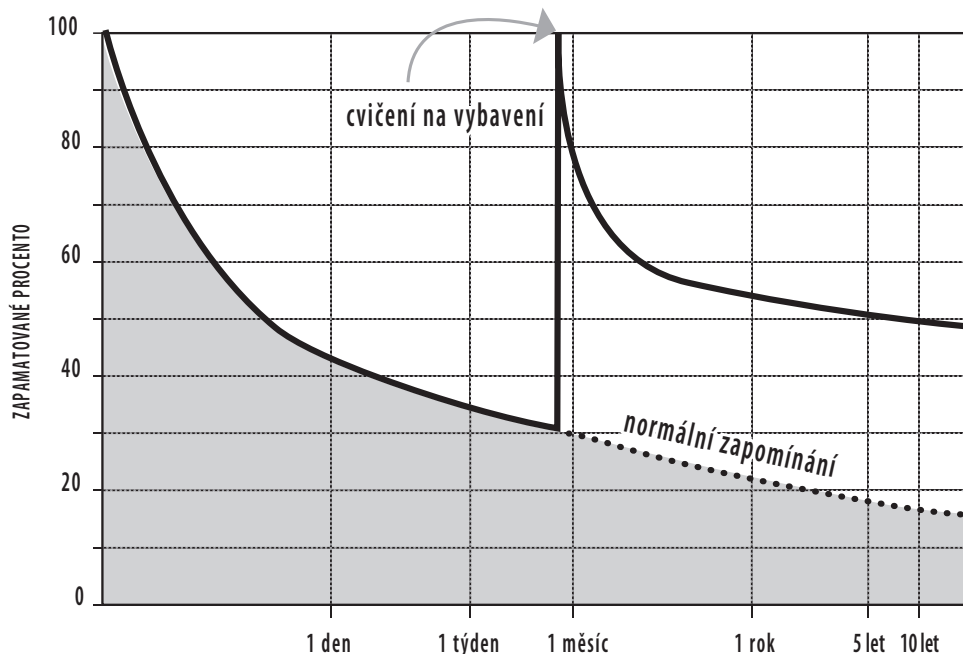
Tady jsou výsledky vybavení po týdnu:

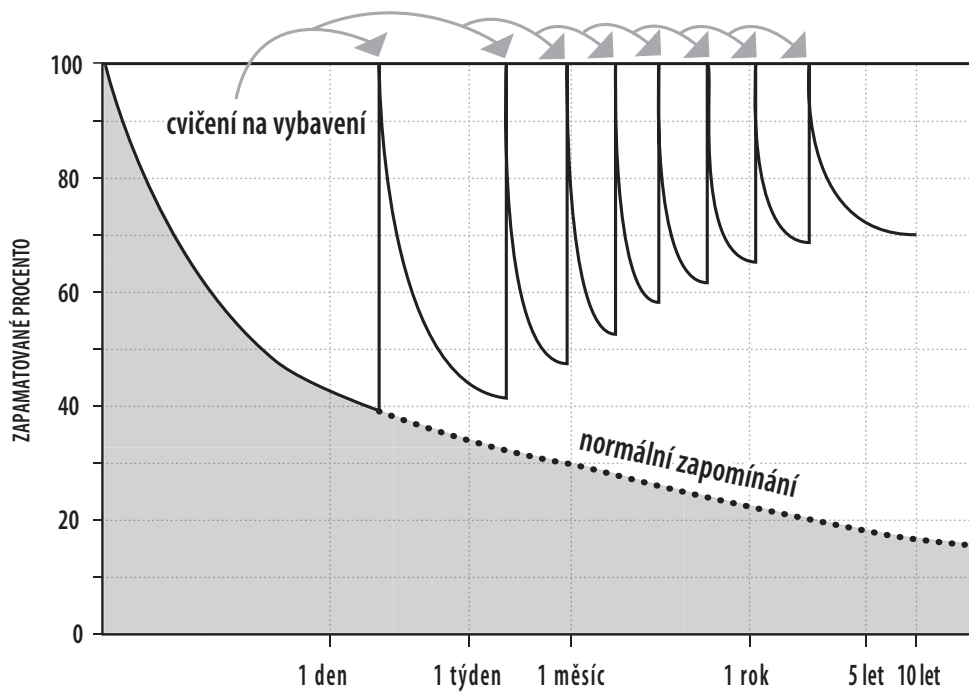
TŘI RŮZNÉ STUDIJNÍ STRATEGIE – VÝSLEDKY VYBAVENÍ PO TÝDNU

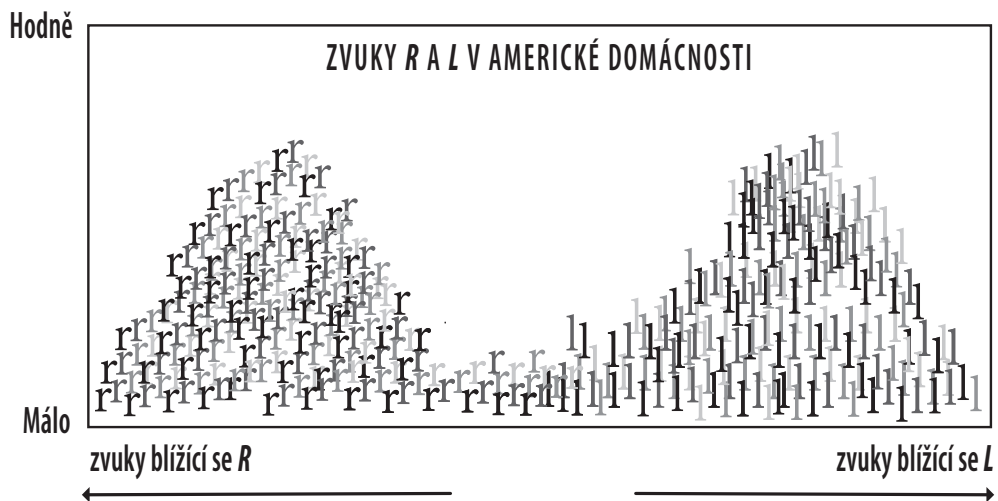
VÝSLEDKY TESTU 6 MĚSÍCŮ OD ZJIŠTĚNÍ ZAJÍMAVOSTI, PO ČASOVÉ PRODLEVĚ A NÁSLEDNĚM JEDNORÁZOVÉM OTESTOVÁNÍ VYBAVENÍ FAKTU.

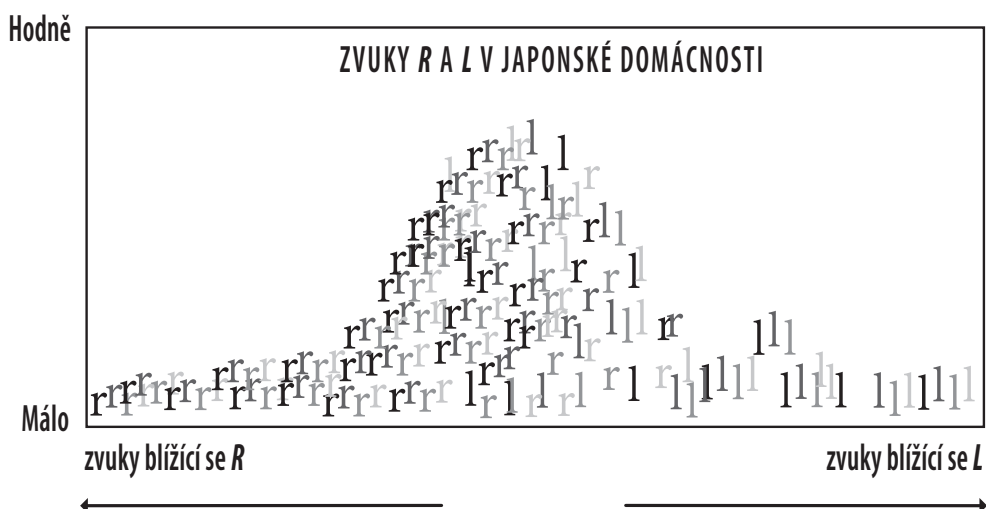

VAŠE NOVÁ KŘIVKA ZAPOMÍNÁNÍ (EFEKT PROCVIČENÍ V 28. DNI)

VAŠE JEŠTĚ NOVĚJŠÍ KŘIVKA ZAPOMÍNÁNÍ
(NĚKOLIK ODKLÁDANÝCH PROCVIČENÍ SE ZPĚTNOU VAZBOU)

Více je méně: paradox učení

Na první pohled se zdá, že vás čeká spousta práce. Budujete si spojení mezi svými ušima, ústy, pravopisem a fonetickou abecedou. Sliboval jsem vám jednoduchou a rychlou výukovou metodu a pak jsem vám naložil k naučení celou hromadu úkolů. Místo francouzského slůvka *rue* (ulice), vyslovovaného „ry“, vám dávám tohle:

r

Zápis ve francouzštině: Vždy r

Znak v IPA: Obrácené R – ʀ

Pozice jazyka (viz přílohu 4): Kořen jazyka se dotýká patrového čípku, kousek za místem, odkud se vyslovuje „k“.

Typ souhlásky (viz přílohu 4): Vibrační. Necháte čípek rychle kmitat nahoru a dolů proti jazyku.

Hlasivky (viz přílohu 4): Aktivní

ue

Znak v IPA: y

Pozice jazyka (viz přílohu 4): Jazyk se nachází nahoře a vepředu, jako když vyslovujeme „í“.

Rty (viz přílohu 4): V kroužku, jako když vyslovujeme „ú“.

Můj domácí úkol
____ sežrán psem.

LÍČ

Můj domácí úkol
byl ____ psem. (sežrat)

LÍČ

NOVÁ SLOVA

SLOVNÍ TVARY

Můj domácí úkol psem.
(byl sežrán)

LÍČ

Můj domácí úkol
byl sežrán psem.

RUB

SLOVOSLED

On ____ nemocný.
(být)

LÍČ

On ____ (být)

LÍČ

PŘÍBĚHY JSOU SNADNO ZAPAMATOVATELNÉ.

ABSTRAKTNÍ GRAMATICKÁ CVIČENÍ... NEJSOU.

Co tahle mnemotechnická pomůcka znamená?
Mnemotechnický aktér: Patrick Stewart

LÍČ

Slovesa, jejichž minulý čas končí
na –aught/ought

Příklady: teach / taught / had taught
buy / bought / had bought

RUB

PŘÍKLADY KARTIČEK K METODĚ INTERVALOVÉHO OPAKOVÁNÍ

V Římě jsem rád, protože si **sem** vždycky dám gelato.

V Římě jsem rád, protože si **tady** vždycky dám gelato.

V Římě jsem rád,
protože si ____ vždycky
dám gelato.
(kde?)

LÍČ

V Římě jsem rád,
protože si **tady** vždycky
dám gelato.

RUB

PŘÍKLAD KARTIČKY NA NEURČITÝ ČLEN.

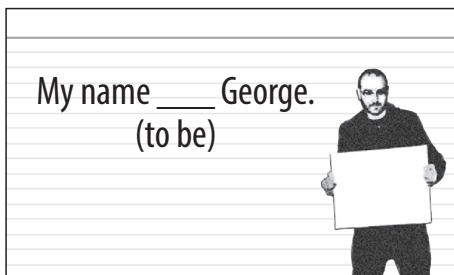
I have ____ pet monkey.

LÍČ

a

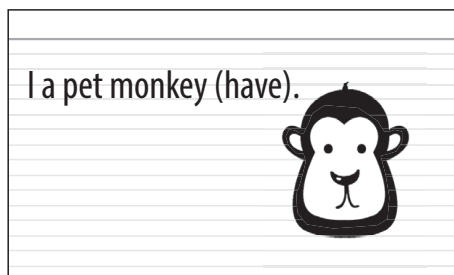
RUB

LÍČ

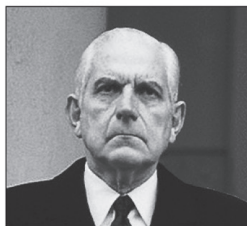
RUB

LÍČ

RUB

nouvellesargentines.fr
Poslední argentinský diktátor
odsouzený na doživotí

A když na text najedete myší, uvidíte původní francouzský popisek:

Původní text v jazyce francouzština: Google

Le dernier dictateur argentin condamné à la prison à perpétuité

Navrhnout lepší překlad

Poslední argentinský diktátor
odsouzený na doživotí

Le _____ dictateur argentin
condamné
à la prison
à perpétuité

LÍČ

dernier

RUB

Slovo
macska
Obrázek

Výslovnost (v IPA)
mɔtʃkɔ
Nahrávka
[sound:macska.mp3]
Osobní vazba
Lily

Potom kliknete na tlačítko Přidat a uvidíte něco takového:

LÍČ

RUB

LÍČ

Při opakování kartiček si dopřejte pět až deset sekund. Vyberte si vše, co půjde, pak kartičku otočte (případně stiskněte příslušné tlačítko) a zkontrolujte si odpovědi na zadní straně:

NEZBYTNÝ FAKT!
 Výslovnost
 (s nahrávkou
 nebo fonetickým
 zápisem)

macska
mɔtʃkɔ

„Lily“

Stisknutím přehrajte nahrávku
[jen u digitálních kartiček]

NEZBYTNÝ FAKT!
obrázek

BONUSOVÝ BOD
Osobní vazba
(Moje kočka se
jmenuje Lily.)

RUB

UKÁZKA KARTIČKY PRO VYSOKOU INTENZITU

Jak se píše tohle slovo?
 Výslovnost: māo

Stisknutím přehrajte nahrávku
[jen u digitálních kartiček]

KARTIČKA PRO:

- vysokou intenzitu
- normální intenzitu
- opakovací intenzitu

LÍC

Všimněte si kontrolního seznamu vpravo. Tahle kartička je určena *jen* pro vysokou intenzitu, jejím cílem je pomoci vám zapamatovat si komplexní znaky jako 猫 (kočka v čínštině). Pokud jedete normální intenzitou (učíte se třeba španělsky), zvláštní kartičku na pravopis každého slova v cílovém jazyce zřejmě potřebovat nebudete. Tenhle typ tedy přeskočíte a vyrobíte si jen kartičky označené „Kartička pro: ✓ normální intenzitu“.

3. krok: Vyroberte si kartičky

Vysoká/normální/opakovací intenzita: Dva typy kartiček pro každou hlásku (Tyhle kartičky jsem už oholil na nezbytné minimum, takže jsou stejné pro všechny tři intenzity.)

1. typ kartičky: *Jak se přečte tenhle zápis?*

(např. ä v německém *Lächeln* [úsměv] zní jako [nahrávka]/**lɛçln**)

2. typ kartičky: *Jak se píše tohle příkladové slovo?*

(např. [nahrávka slova *Lächeln* (úsměv)] **lɛçln** se zapíše *L-ä-c-h-e-l-n*)

Zajímavost ze světa němčiny

V němčině se všechna podstatná jména píšou s velkým počátečním písmenem, proto to tady dělám taky.

1. TYP KARTIČKY: JAK SE PŘEČTE TENHLE ZÁPIS?

Teď začnete propojovat pravopis se zvuky. Budete potřebovat příkladová slova pro každou kombinaci zápisu a zvuku ve vašem jazyce. Dobrý seznam k tomuto účelu pravděpodobně najdete na začátku své mluvnické příručky. Pokud tam ale nebude, můžete využít Wikipedii (hledejte nejlépe v angličtině „IPA for Spanish“, „IPA for French“ atd.). Používáte-li Anki, zápis ve fonetické abecedě klidně ignorujte, stačí, když si k příkladovým slovům najdete nahrávky.

Jak se přečte tenhle zápis?

ä

jako ve slově Lächeln
(úsměv)

KARTIČKA PRO:

- ✓ vysokou intenzitu
- ✓ normální intenzitu
- ✓ opakovací intenzitu

LÍC

NEZBYTNÝ FAKT (TOHLE SI MUSÍTE PAMATOVAT!):

- **Zvuk:** Jak se tenhle zápis čte? Dokážete ho říct nahlas? Pokud se konkrétní zápis dá vyslovit několika různými způsoby (jako nechvalně známá anglická řada *tough/though/through/thought*), vyrobte si pro každý z nich samostatnou kartičku s odpovídajícím příkladovým slovem. (Písmeno *ä* v *Lächeln* zní jako „e“.)

BONUSOVÉ BODY (POKUD VÁS NĚKTERÉ Z NICH PŘI OPAKOVÁNÍ NAPADNOU, PŘÍŠTĚ SI ZVUK LÍP VYBAVÍTE):

- **Celé slovo:** Dokážete vyslovit *celé* slovo, ne jen zvuk uprostřed?
- **Příkladové slovo:** Napadá vás nějaké další slovo, ve kterém se tenhle zvuk používá? Vybavíte si, jak se píše, jak se vyslovuje a co znamená?

ɛ jako v læçln

Stisknutím přehrajte nahrávku
[jen u digitálních kartiček]

NEZBYTNÝ FAKT!

Výslovnost (s nahrávkou nebo fonetickým zápisem)

RUB

Jak se čte tenhle zápis?

П

jako ve slově

ПАСПОРТ

LÍC

p jako v **pas**pørt

Nahrávka příkladového slova
[jen u digitálních kartiček]

RUB

2. TYP KARTIČKY: JAK SE PÍŠE TOHLE SLOVO?

Ke vstípení pravidel pravopisu nového jazyka můžete znovu využít svoje příkladová slova. My teď opět použijeme německé slovo *Lächeln* (úsměv). Kartička bude vypadat takhle:

Jak se píše tohle slovo?

lɛçln

Stisknutím přehrajte nahrávku
[jen u digitálních kartiček]

LÍC

KARTIČKA PRO:

- ✓ vysokou intenzitu
- ✓ normální intenzitu
- ✓ opakovací intenzitu

NEZBYTNÝ FAKT (TOHLE SI MUSÍTE PAMATOVAT!):

- **Pravopis:** Pamatujete si, jak se tohle slovo píše?

BEZ BONUSOVÝCH BODŮ – PRAVOPIS JE DOST SLOŽITÝ
SÁM O SOBĚ.

Lächeln

NEZBYTNÝ FAKT!
Pravopis

RUB

1. TYP KARTIČEK: CO TOHLE SLOVO ZNAMENÁ? (POROZUMĚNÍ)

líc

KARTIČKA PRO:

- ✓ vysokou intenzitu
- ✓ normální intenzitu
- ✓ opakovací intenzitu

NEZBYTNÁ FAKTA (TOHLE SI MUSÍTE PAMATOVAT!):

- **Obrázek:** Pamatujete si, co tohle slovo znamená? Jak by vypadal jeho obrázek?
- **Výslovnost:** Dokážete ho vyslovit nahlas?
- **Rod (pokud jej váš cílový jazyk rozlišuje):** Pokud se jedná o podstatné jméno, jaký je jeho rod?

BONUSOVÉ BODY (POKUD VÁS NĚKTERÉ Z NICH PŘI OPAKOVÁNÍ NAPADNOU, PŘÍŠTĚ SI SLOVO LÍP VYBAVÍTE):

- **Osobní vazba:** Vzpomenete si na svoje první/poslední setkání s touhle věcí/akcí/vlastností nebo na příklad k tomuhle slovu ze svého života?
- **Další slova:** Napadají vás nějaká další slova s podobným pravopisem nebo souvisejícím významem?

NEZBYTNÝ FAKT!

Gramatika
(*un* mi říká, že *chat*
je mužského rodu)

NEZBYTNÝ FAKT!

Výslovnost
(s nahrávkou nebo
fonetickým zápisem)

NEZBYTNÝ FAKT!

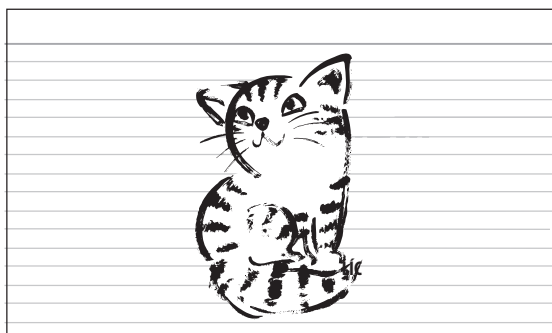
obrázek

BONUSOVÝ BOD

Osobní vazba
(moje kočka se
jmenuje Lily)

RUB

2. TYP KARTIČKY: JAKÉ SLOVO PATŘÍ K TOMUHLE OBRÁZKU? (PRODUKCE)

Líc

KARTIČKA PRO:

- ✓ vysokou intenzitu
- ✓ normální intenzitu
- ⊕ opakovací intenzitu

NEZBYTNÁ FAKTA (TOHLE SI MUSÍTE PAMATOVAT!):

- **Výslovnost:** Které slovo odpovídá tomuhle obrázku? Dokážete ho říct nahlas?
- **Rod (pokud jej váš jazyk rozlišuje):** Pokud se jedná o podstatné jméno, jaký je jeho rod?

BONUSOVÉ BODY (POKUD VÁS NĚKTERÉ Z NICH PŘI OPAKOVÁNÍ NAPADNOU, PŘÍŠTĚ SI SLOVO LÍP VYBAVÍTE):

- **Pravopis:** Pamatujete si, jak se tohle slovo píše?
- **Osobní vazba:** Vzpomenete si na svoje první/poslední setkání s touhle věcí/akcí/vlastností nebo na příklad k tomuhle slovu ze svého života?
- **Další slova:** Napadají vás nějaká další slova s podobným pravopisem nebo souvisejícím významem?

NEZBYTNÝ FAKT!

Gramatika
(*un* mi říká, že *chat* je mužského rodu)

NEZBYTNÝ FAKT!

Výslovnost
(s nahrávkou nebo fonetickým zápisem)

un chat

ʃa

🔊

Stisknutím přehrajte nahrávku
[jen u digitálních kartiček]

„Lily“

BONUSOVÝ BOD

Pravopis

BONUSOVÝ BOD

Osobní vazba
(moje kočka se jmenuje Lily)

RUB

Pé-er-á-vé-ó-pé-í-es

Kontrolujete si pravopis tak, že si slovo vybavujete vnitřním zrakem písmeno po písmenu? Hláskujete si pravopis nahlas (chá-á-té = *chat*)? Pokud volíte druhou strategii, mohli byste téhle příležitosti využít k naučení názvů písmen ve vašem cílovém jazyce. Pro každé z nich si můžete udělat výukovou kartičku (*Jak se vyslovuje písmeno D? Dé*). Získáte tak schopnost jednoduše vyhláskovat svoje jméno, adresu nebo cokoli potřebujete a rozumět tomu, když vám něco hláskuje rodilý mluvčí. Ukázkové kartičky s názvy písmen najdete na *blog.Fluent-Forever.com/gallery*.

3. TYP KARTIČKY: JAK SE TOHLE SLOVO PÍŠE? (PRAVOPIS)

Jak se píše tohle slovo?

ja

Stisknutím přehrajte nahrávku
[jen u digitálních kartiček]

KARTIČKA PRO:

- vysokou intenzitu
- normální intenzitu
- opakovací intenzitu

líc

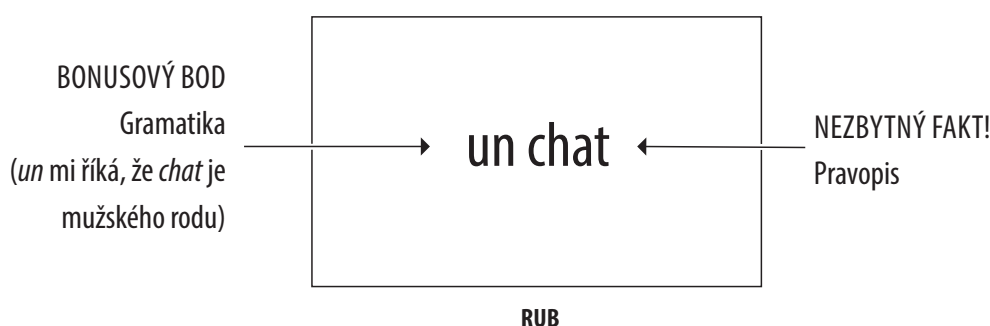
NEZBYTNÝ FAKT (TOHLE SI MUSÍTE PAMATOVAT!):

- **Pravopis:** Pamatujete si, jak se tohle slovo píše?

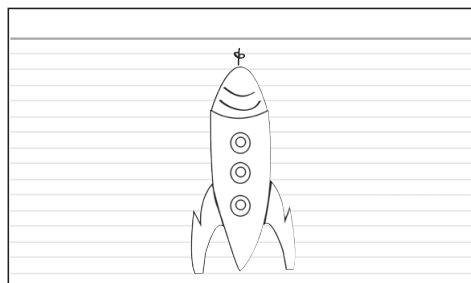
BONUSOVÉ BODY (POKUD VÁS NĚKTERÉ Z NICH PŘI OPAKOVÁNÍ NAPADNOU, PŘÍŠTĚ SI SLOVO LÍP VYBAVÍTE):

- **Rod (pokud jej váš jazyk rozlišuje):** Pokud se jedná o podstatné jméno, jaký je jeho rod?

- **Osobní vazba:** Vzpomenete si na svoje první/poslední setkání s touhle věcí/akcí/vlastností nebo na příklad k tomuhle slovu ze svého života?
- **Další slova:** Napadají vás nějaká další slova s podobným pravopisem nebo souvisejícím významem?

S těmito třemi typy kartiček si můžete zapamatovat prakticky kterékoli ze základních 625 slov. Tvorba těchto pomůcek i opakování podle nich vás budou hodně bavit. Při vyrábění kartiček najdete nejrůznější obrázky legračních francouzských koček nebo německých babiček. Při opakování si vybavíte pocity z okamžiku, kdy jste obrázky objevili, a tuhle vzpomínku navíc obohatíte o dávku nadšení („Nemůžu *uvěřit*, že si to pořád pamatuju!“), což vám zapamatování každého slova zase výrazně usnadní.

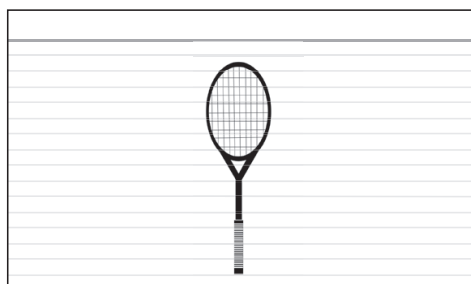

LÍČ

(ta) raketa
raketa

 Stisknutím přehrajte nahrávku
 [jen u digitálních kartiček] „Saturn V“

RUB

LÍČ

(ta) raketa
raketa

 Stisknutím přehrajte nahrávku
 [jen u digitálních kartiček] „Federer“

RUB

Druhý směr je ale ošemetnější. Co přijde na rubovou stranu téhle kartičky?

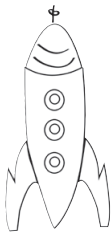

LÍČ

(ta) raketa
raketa

Stisknutím přehrajte nahrávku
 [jen u digitálních kartiček]

„Saturn V“ / „Federer“

RUB

PŘÍKLADY KARTIČEK PRO SYNONYMA

pusa

LÍC

(ta) pusa
pusa

Stisknutím přehrajte nahrávku
 [jen u digitálních kartiček]

„:D“

RUB

ústa

LÍC

(ta, mn. č.) ústa
u:sta

Stisknutím přehrajte nahrávku
 [jen u digitálních kartiček]

„:D“

RUB

Možná se vám bude hodit třetí kartička s obrázkem na lícové straně:

LÍC

(ta) pusa	(ta, mn. č.) ústa
pusa	u:sta
	
Stisknutím přehrajte nahrávku [jen u digitálních kartiček]	„:D“

RUB

Vyberte si rub, který vám vyhovuje, a držte se ho. Obecně vzato se ale synonymům vyhýbejte co nejdéle.

PŘÍKLADY KARTIČEK PRO NADŘAZENÉ POJMY

Tier

LÍČ

das Tier		
ti:ɐ		
	Katze, Elefant, ...	
Stisknutím přehrajte nahrávku [jen u digitálních kartiček]	„:ɐ“	

RUB

	
Katze, Elefant, ...	

LÍČ

das Tier
ti:ɐ

Stisknutím přehrajte nahrávku [jen u digitálních kartiček]
„:ɐ“

RUB

Eliana

LÍC

die Nichte
niçtə

Stisknutím přehrajte nahrávku
[jen u digitálních kartiček]

RUB

Nichte

LÍC

die Nichte
niçtə

Eliana

Stisknutím přehrajte nahrávku
[jen u digitálních kartiček]

RUB

Mutter + _____

LÍC

die Tochter
təxtə

Stisknutím přehrajte nahrávku
[jen u digitálních kartiček]

„Erin + Elly“

RUB

Tochter

LÍC

die Tochter
təxtə

Mutter + _____
„Erin + Elly“

Stisknutím přehrajte nahrávku
[jen u digitálních kartiček]

RUB

Jaká je mnemotechnická pomůcka pro podstatná jména ženského rodu?

Například: une cage

LÍČ

Mnemotechnická pomůcka: hoří

RUB

1. MNEMOTECHNICKÁ KARTIČKA: JAKÁ JE POMŮCKA PRO...?

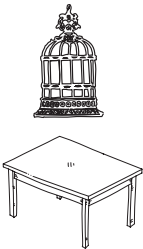
Co znamená tahle mnemotechnická pomůcka?

Mnemotechnická pomůcka: hoří

LÍČ

Rod: ženský
Například: une cage,
une table

RUB

2. MNEMOTECHNICKÁ KARTIČKA: CO ZNAMENÁ TAHLE POMŮCKA?

Vyrobte si kartičky

Vysoká intenzita:

Nová slova / slovní tvary: dvě až čtyři kartičky na slovo

Slovosled: jedna kartička na slovo

Normální intenzita:

Nová slova / slovní tvary: dvě až tři kartičky na slovo

Slovosled: jedna kartička na slovo

Opakovací intenzita:

Nová slova / slovní tvary / slovosled: jedna kartička na slovo

POHRAJEME SI S TOUHLE VĚTOU: „Bratr žije v New Yorku.“

Nová slova: *Naučíme se slovo v.*

1. typ kartičky: *Které slovo patří do mezery?*
(např.: „Bratr žije __ New Yorku“ → *v*, vyslovuje se **v**)
2. typ kartičky: *Jaká věta nebo fráze obsahuje tohle slovo?*
(např.: *v* → „Bratr žije v New Yorku.“)
3. typ kartičky: *Které slovo patří do téhle další mezery?*
(např.: *Kočka si hová __ krabici* → *v*, vyslovuje se **v**)
4. typ kartičky: *Jak se tohle slovo píše?* (např.: vyslovuje se **v**,
hodí se do věty „Bratr žije __ New Yorku“ → *v*)

Slovní tvary: *Naučíme se slovní tvar žije.*

1. typ kartičky: *Které slovo patří do mezery?*
„Bratr __ v New Yorku“ (žít)
(např.: *žije*, vyslovuje se **žije**)
2. typ kartičky: *Jaká věta obsahuje slovo „žije“? Jaký je jeho základní tvar?*
(např.: „Bratr žije v New Yorku.“ [žít])
3. typ kartičky: *Které slovo patří do téhle další mezery?*
„Nikdo ne __ věčně“ (žít)?
(např.: „Nikdo nežije věčně.“)
4. typ kartičky: *Jak se tohle slovo píše?*
(např.: vyslovuje se **žije**, sedí do mezery „Bratr __
v New Yorku“ → *ž-i-j-e*)

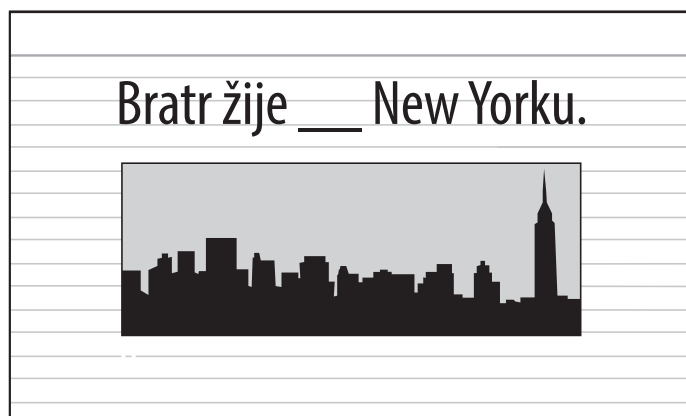
Slovosled: *Naučíme se, kam patří slovo bratr.*

1. typ kartičky: *Kam patří ve větě „Žije v New Yorku“ slovo bratr?*
(např.: „Bratr žije v New Yorku“.)

Kartičky na nová slova, 1. typ: Které slovo patří do mezery?

Do mezery v příkladové větě se někdy může hodit několik různých slov. Ideální je hledat věty, které jsou relativně jednoznačné (např. *Bratr žije _____ New Yorku je lepší než _____ je dobrý*), i když s vhodně vybranými obrázky se vyjasní i ty nejméně jednoznačné věty („[obrázek šťavnatého pečeného krocana] je dobrý“).

Čas od času se vám přesto stane, že přijdete s naprosto vyhovující odpovědí, která se ovšem neshoduje s tím, co máte na rubu kartičky. To je v pořádku. Nezapomínejte, že *jakákoli* správná odpověď se počítá.

líc

KARTIČKA PRO:

- ✓ vysokou intenzitu
- ✓ normální intenzitu
- ✓ opakovací intenzitu

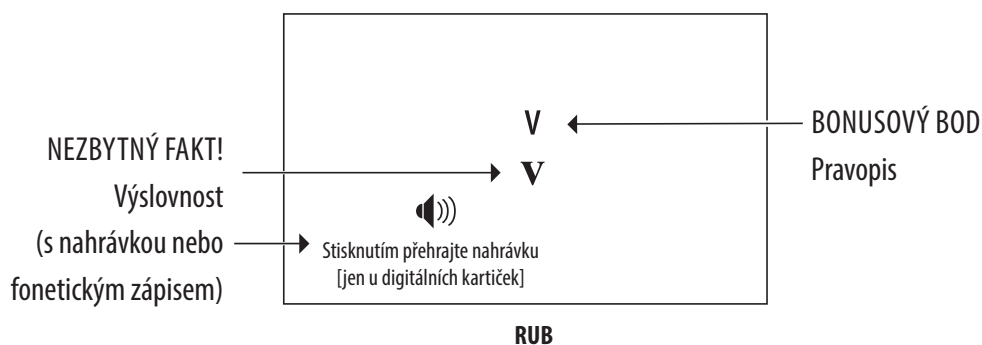
NEZBYTNÁ FAKTA (TOHLE SI MUSÍTE PAMATOVAT!):

- **Výslovnost:** Které slovo patří do mezery? Dokážete ho vyslovit?
- **Rod (pokud jej váš jazyk rozlišuje):** Pokud se jedná o podstatné jméno, jaký je jeho rod?

BONUSOVÉ BODY (POKUD VÁS NĚKTERÉ Z NICH PŘI OPAKOVÁNÍ NAPADNOU, PŘÍŠTĚ SI SLOVO LÍP VYBAVÍTE):

- **Pravopis:** Pamatujete si, jak se tohle slovo píše?

- **Osobní vazba:** Pokud se nejedná o úplně abstraktní funkční slovo, vzpomenete si na svoje první/poslední setkání s touhle věcí/akcí/vlastností nebo na příklad k tomuhle slovu ze svého života?

Kartičky na nová slova, 2. typ: Jaká věta nebo fráze obsahuje tohle slovo?

Vět obsahujících vaše slovo je nekonečně mnoho. Ať přijdete s jakoukoli z nich, vyhráváte. (Se větší pravděpodobností vás ale napadne právě ta, kterou máte na rubu kartičky.) Nemusíte při tom přeříkat celou větu přesně, slovo za slovem. Úplně postačí její relevantní fragment – *v New Yorku*.

V

KARTIČKA PRO:

- ✓ vysokou intenzitu
- ✓ normální intenzitu
- ⊞ opakovací intenzitu

LÍČ

NEZBYTNÁ FAKTA (TOHLE SI MUSÍTE PAMATOVAT!):

- **Věta nebo fráze:** Co tohle slovo znamená? Napadá vás věta nebo fráze, v níž by se dalo použít?
- **Výslovnost:** Dokážete tohle slovo říct nahlas?
- **Rod (pokud jej váš jazyk rozlišuje):** Pokud se jedná o podstatné jméno, jaký je jeho rod?

BONUSOVÉ BODY (POKUD VÁS NĚKTERÉ Z NICH PŘI OPAKOVÁNÍ NAPADNOU, PŘÍŠTĚ SI SLOVO LÍP VYBAVÍTE):

- **Další významy:** Napadají vás nějaké jiné věty nebo fráze, v nichž se tohle slovo používá jiným způsobem?
- **Osobní vazba:** Pokud se nejedná o úplně abstraktní funkční slovo, vzpomenete si na svoje první/poslední setkání s touhle věcí/akcí/vlastností nebo na příklad k tomuhle slovu ze svého života?

NEZBYTNÝ FAKT!
Výslovnost
(s nahrávkou nebo fonetickým zápisem)

NEZBYTNÝ FAKT!
Příkladová věta

Stisknutím přehrajte nahrávku
[jen u digitálních kartiček]

RUB

Kartičky na nová slova, 3. typ: Které slovo patří do téhle další mezery?

Tahle kartička je totožná s typem 1, jen přidáváte další větu, ideálně s trochu odlišným použitím téhož slova – díky tomu se naučíte více jeho definic. Kdybyste se chtěli naučit všech 464 definic anglického slova *set*, využili byste právě tenhle typ kartiček (nebo jejich mírně rozšířenou verzi z další galerie): *I _____ the table* (*Prostírám stůl*), *I bought a _____ of silverware* (*Koupil jsem*

sadu stříbrných příborů), *My TV _____ broke* (Pokazila se mi televize) a tak dál. S každou další kartičkou získá vaše *set* nový odstín a rozměr a bude se vám snáz pamatovat ve *všech* kontextech. Nové věty ke starým slovům najdete v gramatické příručce, ve slovníku nebo přes Obrázky Google (jak podrobně probírám v 6. kapitole).

líc

KARTIČKA PRO:

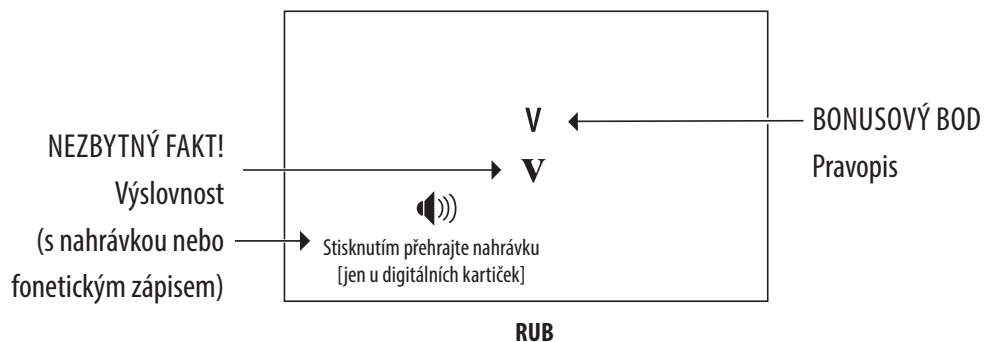
- ✓ vysokou intenzitu
- ✓ normální intenzitu
- ⊕ opakovací intenzitu

NEZBYTNÁ FAKTA (TOHLE SI MUSÍTE PAMATOVAT!):

- **Výslovnost:** Dokážete tohle slovo říct nahlas?
- **Rod (pokud jej váš jazyk rozlišuje):** Pokud se jedná o podstatné jméno, jaký je jeho rod?

BONUSOVÉ BODY (POKUD VÁS NĚKTERÉ Z NICH PŘI OPAKOVÁNÍ NAPADNOU, PŘÍŠTĚ SI SLOVO LÍP VYBAVÍTE):

- **Pravopis:** Pamatujete si, jak se tohle slovo píše?
- **Osobní vazba:** Pokud se nejedná o úplně abstraktní funkční slovo, vzpomenete si na svoje první/poslední setkání s touhle věcí/akcí/vlastností nebo na příklad k tomuhle slovu ze svého života?

Kartičky na nová slova, 4. typ: Jak se tohle slovo píše?

Pokud se neučíte japonsky nebo čínsky, je mimořádně nepravděpodobné, že byste tenhle typ kartiček potřebovali. Jestliže jste si ale uvedené jazyky zvolili, tyhle kartičky vám poslouží k učení znaků systému kandži nebo hanzi.

Ve většině ostatních jazyků správný pravopis obvykle pochytíte automaticky z dalších tří typů kartiček poté, co zvládnete prvních 625 slov. Občas se ale přece jen stane, že i vy tyhle pravopisné kartičky využijete. Taková maďarština má třeba pár rozkošných, neuvěřitelně dlouhých slov jako *fényképezógép* (fotoaparát), která se těžko pamatují. Pokud vám podobné výrazy působí potíže, vytvořte si podle potřeby pravopisné kartičky.

Bratr žije ___ New Yorku

V

Stisknutím přehrajte nahrávku
[jen u digitálních kartiček]

KARTIČKA PRO:

- ✓ vysokou intenzitu
- ⊕ normální intenzitu
- ⊕ opakovací intenzitu

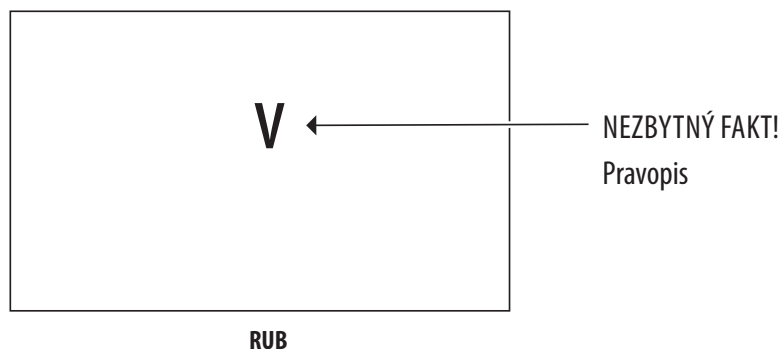
LÍC

NEZBYTNÝ FAKT (TOHLE SI MUSÍTE PAMATOVAT!):

- **Pravopis:** Pamatujete si, jak se tohle slovo píše?

BONUSOVÉ BODY (POKUD VÁS NĚKTERÉ Z NICH PŘI OPAKOVÁNÍ NAPADNOU, PŘÍŠTĚ SI SLOVO LÍP VYBAVÍTE):

- **Rod (pokud jej váš jazyk rozlišuje):** Pokud se jedná o podstatné jméno, jaký je jeho rod?
- **Osobní vazba:** Pokud se nejedná o úplně abstraktní funkční slovo, vzpomenete si na svoje první/poslední setkání s touhle věcí/akcí/vlastností nebo na příklad k tomuhle slovu ze svého života?

S těmito čtyřmi typy kartiček si dokážete zapamatovat prakticky jakékoli slovo, bez ohledu na míru jeho abstraktnosti. Na problémy narazíte obvykle jen proto, že příkladové věty z vaší gramatické příručky jsou příliš nejednoznačné na to, aby vás konkrétní slovo naučily (např. věta: _____ je dobré vám se slovem *pečovat* moc nepomůže). Tahle slova teď přeskočte. Naučíte se je s pomocí nástrojů probíraných v 6. kapitole – Obrázků Google, výkladového slovníku a sebeřízeného psaní.

Kartičky na slovní tvary, 1. typ: Které slovo patří do mezery?

Kartičky na slovní tvary jsou v zásadě totožné jako kartičky na nová slova. Hlavní rozdíl je v tom, že svůj příklad *Bratr _____ v New Yorku* doplníte o nápovědu v podobě základního tvaru daného slova (toho, který byste našli ve slovníku): *Bratr _____ v New Yorku (žít)*. Kartičky se tak podstatně snáz pamatují a pomáhají vám poznat, jak si váš jazyk hraje s tvary slov, když chce změnit význam věty (třeba jaký je rozdíl mezi slovy *kočka* a *kočky*).

Bratr _____ v New Yorku (žít)

LÍČ

KARTIČKA PRO:

- ✓ vysokou intenzitu
- ✓ normální intenzitu
- ✓ opakovací intenzitu

NEZBYTNÁ FAKTA (TOHLE SI MUSÍTE PAMATOVAT!):

- **Výslovnost:** Které slovo patří do mezery? Dokážete ho vyslovit?
- **Rod (pokud jej váš jazyk rozlišuje):** Pokud se jedná o podstatné jméno, jaký je jeho rod?

BONUSOVÉ BODY (POKUD VÁS NĚKTERÉ Z NICH PŘI OPAKOVÁNÍ NAPADNOU, PŘÍŠTĚ SI SLOVO LÍP VYBAVÍTE):

- **Pravopis:** Pamatujete si, jak se tohle slovo píše?
- **Další tvary:** Znáte nějaké další tvary tohoto slova? Kde jste na ně narazili? (Není to vysloveně nutné, ale osobně mi přijde velmi šikovné zapsat si seznam několika takových tvarů na zadní stranu kartičky.)

- **Osobní vazba:** Pokud se nejedná o úplně abstraktní funkční slovo, vzpomenete si na svoje první/poslední setkání s touhle věcí/akcí/vlastností nebo na příklad k tomuhle slovu ze svého života?

Kartičky na slovní tvary, 2. typ: Jaká věta nebo fráze obsahuje tohle slovo?

Jak už jsme probírali u kartiček na nová slova, i fragment věty se počítá jako platná odpověď. Zároveň se snažíte vzpomenout si na základní tvar slova, které vidíte (vidíte-li např. *žije*, pokuste se vzpomenout si na *žít*).

U slovních tvarů můžeme někdy narazit na nový typ komplikací. Vezměme si třeba slovo *ženou*: jak máme vědět, jestli je to sloveso (třetí osoba množného čísla *hnát*), nebo podstatné jméno (sedmý pád jednotného čísla slova *žena*)? To se poznat nedá. Naštěstí pořád platí naše staré spolehlivé pravidlo – správná je *jakákoli* správná odpověď. Pokud vás při pohledu na *ženou* napadne *Šel na večírek se svou ženou* místo *Po obloze se ženou mraky*, tím lépe. Až na tuhle kartičku narazíte příště, vybavíte si obě tyto věty.

NEZBYTNÝ FAKT!
Výslovnost
(s nahrávkou nebo
fonetickým zápisem)

Bratr ____ v New Yorku.

3jε
)))
Stisknutím přehrajte nahrávku
[jen u digitálních kartiček]

já žiji, ty žiješ, on/ona/
ono žije, my žijeme, vy
žijete, oni/ony/ona žijí

NEZBYTNÝ FAKT!
Příkladová věta

BONUSOVÝ BOD
Další tvary slova

RUB

Kartičky na slovní tvary, 3. typ: Které slovo patří do téhle další mezery?

Pořád stejná písnička. Brzy sami zjistíte, že kartiček téhle kategorie zase tolik potřebovat nebudete. K naučení slovních tvarů velmi dobře poslouží už kartičky typů 1 a 2. Když si ale nebudete jistí nějakou obzvlášť složitou podobou slova („Život musí být *žit*.“ „*Žijíc* přes léto na chatě, ráno se s chutí brouzdám rosou.“), vyrobte si pár podobných kartiček, které vám pomůžou nabýt jistoty.

Nikdo ne ____ věčně (žit)

KARTIČKA PRO:

- ✓ vysokou intenzitu
- ✓ normální intenzitu
- ⊕ opakovací intenzitu

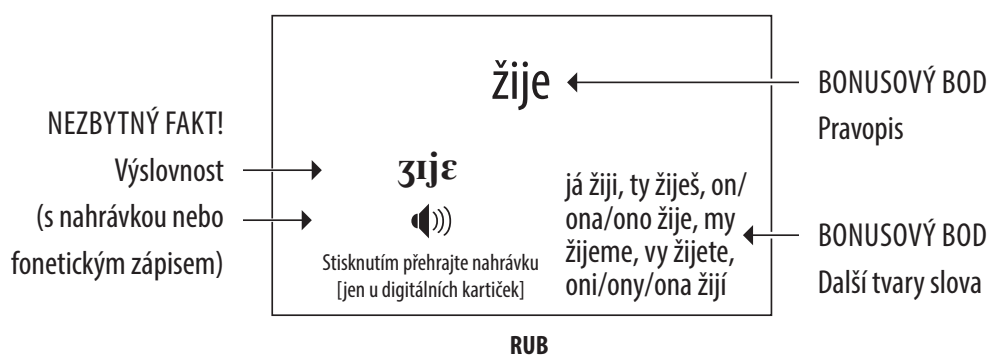
LÍC

NEZBYTNÁ FAKTA (TOHLE SI MUSÍTE PAMATOVAT!):

- **Výslovnost:** Které slovo patří do mezery? Dokážete ho vyslovit?
- **Rod (pokud jej váš jazyk rozlišuje):** Pokud se jedná o podstatné jméno, jaký je jeho rod?

BONUSOVÉ BODY (POKUD VÁS NĚKTERÉ Z NICH PŘI OPAKOVÁNÍ NAPADNOU, PŘÍŠTĚ SI SLOVO LÍP VYBAVÍTE):

- **Pravopis:** Pamatujete si, jak se tohle slovo píše?
- **Další tvary:** Znáte nějaké další tvary tohoto slova? Kde jste se s nimi potkali? (Není to vysloveně nutné, ale osobně mi přijde velmi šikovné udělat si seznam několika takových tvarů na zadní stranu kartičky.)
- **Osobní vazba:** Pokud se nejedná o úplně abstraktní funkční slovo, vzpomenete si na svoje první/poslední setkání s touhle věcí/akcí/vlastností nebo na příklad k tomuhle slovu ze svého života?

Kartičky na slovní tvary, 4. typ: Jak se tohle slovo píše?

Ani tyhle kartičky nejspíš nebudete potřebovat. Pokud se vám ale přece jen budou hodit, tady je máte:

Bratr ____ v New Yorku.

ŽIJE

Stisknutím přehrajte nahrávku
[jen u digitálních kartiček]

KARTIČKA PRO:

- vysokou intenzitu
- normální intenzitu
- opakovací intenzitu

LÍČ

NEZBYTNÝ FAKT (TOHLE SI MUSÍTE PAMATOVAT!):

- **Pravopis:** Pamatujete si, jak se tohle slovo píše?

BONUSOVÉ BODY (POKUD VÁS NĚKTERÉ Z NICH PŘI OPAKOVÁNÍ NAPADNOU, PŘÍŠTĚ SI SLOVO LÍP VYBAVÍTE):

- **Rod (pokud jej váš jazyk rozlišuje):** Pokud se jedná o podstatné jméno, jaký je jeho rod?
- **Osobní vazba:** Pokud se nejedná o úplně abstraktní funkční slovo, vzpomenete si na svoje první/poslední setkání s touhle věcí/akcí/vlastností nebo na příklad k tomuhle slovu ze svého života?

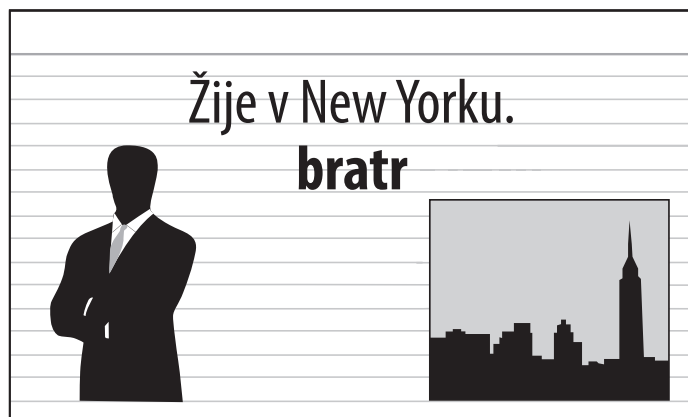
žije ← NEZBYTNÝ FAKT!
Pravopis

RUB

Kartičky na slovosled: Kam tohle slovo patří?

Kartičky na slovosled vás učí pořadí slov ve větě. Použijte jich tolik, kolik potřebujete. Zpočátku si zkuste vyrobit ke každé větě dvě (jednoduše si náhodně vyberte dvě slova). To by mělo stačit

k tomu, abyste se naučili přesné pořadí slov. Za pár týdnů získáte cit pro to, jak tyhle kartičky fungují, a budete je moct zredukovat.

KARTIČKA PRO:

- ✓ vysokou intenzitu
- ✓ normální intenzitu
- ✓ opakovací intenzitu

LÍC

NEZBYTNÝ FAKT (TOHLE SI MUSÍTE PAMATOVAT!):

- **Celá věta:** Kam tohle slovo ve větě patří?

BEZ BONUSOVÝCH BODŮ. (PARDON.)

RUB

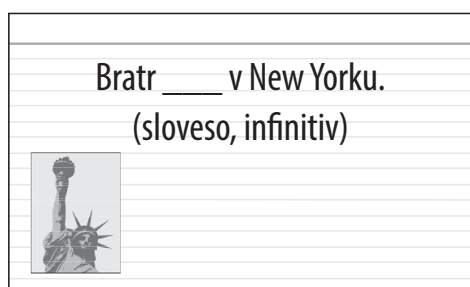
**Čtyři zvláštní případy: Tabulky časování a skloňování,
krátké fráze, odstranění nápověd a co dělat,
když jste v koncích**

Všechny tyhle kartičky jsou jen variace na motivy, s nimiž už pracujeme: doplnění prázdného místa ve větě, obrázek a chybějící slovo. Prostě jsem potřeboval výmluvu, abych vám mohl ukázat pár dalších příkladů. Užijte si je!

JAK ZACHÁZET S TABULKAMI ČASOVÁNÍ A SKLOŇOVÁNÍ

Vraťme se k našemu ohranému *Bratr žije v New Yorku*. Před chvílí jsme se naučili tvar *žije* skrze doplnění: *Bratr _____ v New Yorku (žít)*. Tenhle příklad předpokládá, že už známe sloveso *žít* a teď se učíme ho časovat. Jak se ale naučit samotné sloveso *žít*?

Uděláme si na to zvláštní typ kartičky na nové slovo. Bude vypadat takhle:

LÍC

RUB

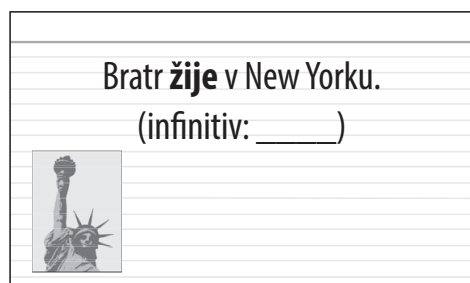

LÍC

RUB

Případně si můžete udělat nový typ kartičky na doplnění prázdného místa a zkopírovat formát kartiček na slovní tvary, který už znáte:

LÍC

RUB

Oba typy kartiček vás učí totéž. Osobně dávám přednost první verzi, protože je o něco náročnější a nutí mě zvládnout všechny základní tvary.

KRÁTKÉ FRÁZE

Co byste udělali s takovým rozhovorem?

Číšník: Vaše káva, pane.

Host: Děkuji.

Číšník: **Rádo se stalo.**

„Rádo se stalo“ je v tomhle případě prostě obrat, kterým se odpovídá na „Děkuji“. Ten, kdo jej vyslovuje, nechce říct, že by se skutečně něco *samo stalo*, a ještě k tomu *rádo*. Když se učíte podobnou frází, máte na výběr ze dvou variant. Buď na ni můžete jít slovo po slově, takhle:

Číšník: Vaše káva, pane.
Host: Děkuji.
Číšník: Rádo ____.

LÍC

se stalo
se stalo

Stisknutím přehrajte nahrávku [jen u digitálních kartiček]

RUB

Nebo se ji naučit jako celek, takhle:

Číšník: Vaše káva, pane.
Host: Děkuji.
Číšník: _____.

LÍC

Rádo se stalo
ra:do se stalo

Stisknutím přehrajte nahrávku [jen u digitálních kartiček]

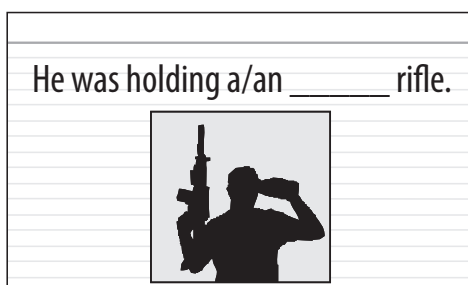
RUB

Obě varianty fungují dobře. Osobně se raději učím slova postupně, kdykoli je to možné. Je jednodušší zapamatovávat si slova jedno po druhém, a když se mi podaří vytěžit z krátké fráze víc než dvě kartičky, obvykle se z nich víc naučím.

ODSTRANĚNÍ NÁPOVĚD

Příkladové věty někdy nabízejí ke slovu nápovědy, které výukovou kartičku až příliš zjednoduší. V češtině vám třeba jediné přídavné jméno (*červený tulipán*) může říct *mnohem* víc než jen barvu tulipánu: vyčtete z něj přesně pád, číslo i rod slova, které ve větě chybí.

Malou ochutnávku tohoto jevu vám nabídne i angličtina. Řekněme, že se chcete naučit slovo *automatic* ve větě *He was holding an _____ rifle.* (Držel automatickou pušku.) Podoba členu *an* vám v tomhle případě dává ke slovu velkou nápovědu: začíná na samohlásku. V praxi pak možná budete mít pocit, že je kartička moc jednoduchá. Nápovědu proto odeberte:

L1C

RUB

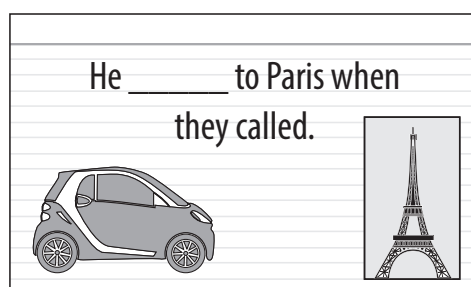
KDYŽ JSTE V KONCÍCH

Někdy narazíte na gramatickou konstrukci, u které prostě nedokážete přijít na to, jak se ji naučit. Nebudete s to vyhodnotit, zda si udělat kartičku na nové slovo, nový slovní tvar, na slovosled, nebo rovnou všechny tři.

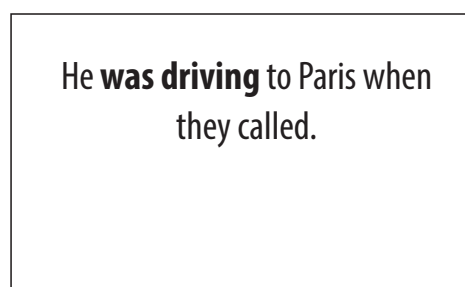
Může se vám taky stát, že už jste si k danému pravidlu nějaké kartičky *vyrobili*, ale potřebujete si ho lépe zažít. Třeba vám někdo

našel a opravil chybu v textu, který jste napsali. Chtěli byste daný jev trochu víc procvičit, ale nechcete znovu procházet celou procedurou s novými slovy, slovními tvary a slovosledem.

V obou popsanych případech ze své věty udělejte základní, úplně obyčejný test na doplnění prázdného místa a připojte k němu obrázek nebo dva:

LÍC

RUB

Tyhle kartičky použijte vždy, když si nejste jistí, *co* dělat. V praxi jsou trochu náročnější na zapamatování než kartičky zaměřené na nová slova, slovní tvary nebo slovosled, zvládnete si je ale uložit do paměti, aniž by vás zatížily příliš.

Učit se gramatiku bez použití mateřštiny je svým způsobem umění improvizace. Pomocí těchto kartiček se dokážete naučit takřka cokoli, čas od času ale můžete narazit na něco naprosto nečekaného. Nebojte se zkusit nové typy kartiček a zjišťovat, co funguje. Jsou to koneckonců jenom kartičky. Pište si na ně to, co potřebujete (a kdykoli to jde, přihodte obrázek).

Vyrobte si kartičky

Vysoká intenzita: Dva až čtyři typy kartiček na slovo

Normální intenzita: Dva až tři typy kartiček na slovo

Opakovací intenzita: Jeden typ kartičky na slovo

POHRAJEME SI SE SLOVEM ČESTNÝ.

1. typ kartičky: *Které slovo patří do mezery?*
(např.: „Byl to __ muž“ → *čestný*, vyslovuje se **tʃɛstni:**)
2. typ kartičky: *Jaká věta nebo fráze tohle slovo obsahuje?*
(např.: *čestný* → „Byl to *čestný* muž.“)
3. typ kartičky: *Které slovo patří téhle další mezery?*
(např.: „Dostal ____ občanství hlavního města.“ → *čestné*, vyslovuje se **tʃɛstnɛ:**)
4. typ kartičky: *Jak se píše tohle slovo?*
(např.: Vyslovuje se **tʃɛstni:**, hodí se do věty „Byl to __ muž“ → *č-e-s-t-n-ý*)

1. typ kartičky: Které slovo patří do mezery?

Když ke slovům přidáváte definice, nezbyvá moc místa pro nejednoznačnost. Každá mezera k doplnění bude mít jen *jedno* správné řešení. Pokud máte pocit, že se díváte na synonymum slova, které jste se už učili, podívejte se do výkladového slovníku pozorněji: skoro vždycky objevíte mezi takzvanými synonymy nějaké jemné rozdíly. Teď máte šanci je najít a poznamenat si je na kartičku.

Byl to _____ muž.
Příd. jm.: Někdo, kdo nelže, nepodvádí, nekrade.

Líc

KARTIČKA PRO:

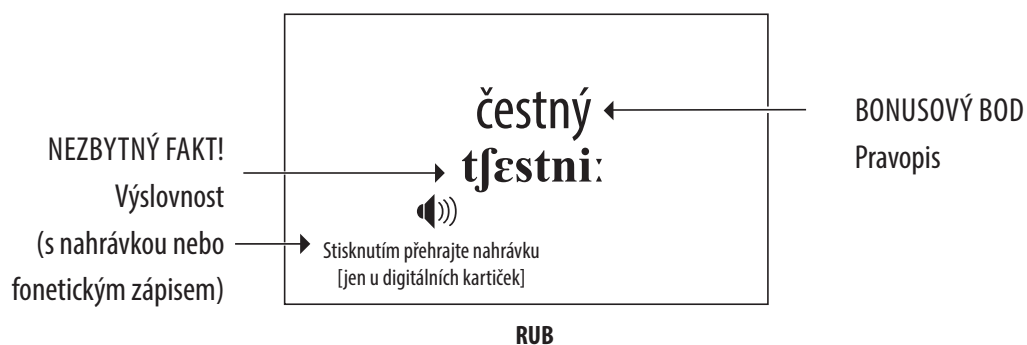
- ✓ vysokou intenzitu
- ✓ normální intenzitu
- ✓ opakovací intenzitu

NEZBYTNÁ FAKTA (TOHLE SI MUSÍTE PAMATOVAT!):

- **Výslovnost:** Které slovo patří do mezery? Dokážete ho vyslovit?
- **Rod (pokud jej váš jazyk rozlišuje):** Pokud se jedná o podstatné jméno, jaký je jeho rod?

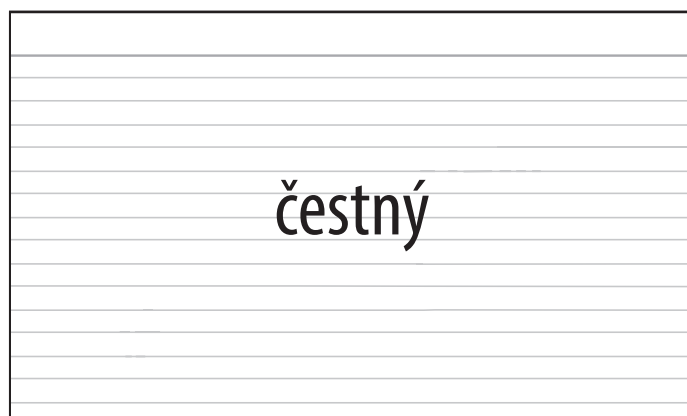
BONUSOVÉ BODY (POKUD VÁS NĚKTERÉ Z NICH PŘI OPAKOVÁNÍ NAPADNOU, PŘÍŠTĚ SI SLOVO LÍP VYBAVÍTE):

- **Pravopis:** Pamatujete si, jak se tohle slovo píše?
- **Osobní vazba:** Pokud se nejedná o úplně abstraktní funkční slovo, vzpomenete si na svoje první/poslední setkání s touhle věcí/akcí/vlastností nebo na příklad k tomuhle slovu ze svého života?

2. typ kartičky: Jaká věta nebo fráze tohle slovo obsahuje?

Tady si nemusíte pamatovat úplně přesnou definici. Pokud vymyslíte jakékoli typické použití daného slova, vyhráváte.

KARTIČKA PRO:

- ✓ vysokou intenzitu
- ✓ normální intenzitu
- ⊞ opakovací intenzitu

NEZBYTNÁ FAKTA (TOHLE SI MUSÍTE PAMATOVAT!):

- **Věta nebo fráze:** Co tohle slovo znamená? Napadá vás věta nebo fráze, kde se dá použít?
- **Výslovnost:** Dokážete tohle slovo říct nahlas?
- **Rod (pokud jej váš jazyk rozlišuje):** Pokud se jedná o podstatné jméno, jaký je jeho rod?

BONUSOVÉ BODY (POKUD VÁS NĚKTERÉ Z NICH PŘI OPAKOVÁNÍ NAPADNOU, PŘÍŠTĚ SI SLOVO LÍP VYBAVÍTE):

- **Další významy:** Napadají vás nějaké jiné věty nebo fráze, v nichž se tohle slovo používá jiným způsobem?
- **Osobní vazba:** Pokud se nejedná o úplně abstraktní funkční slovo, vzpomenete si na svoje první/poslední setkání s touhle věcí/akcí/vlastností nebo na příklad k tomuhle slovu ze svého života?

Byl to _____ muž. ← NEZBYTNÝ FAKT!
 Příd. jm.: Někdo, kdo nelže, nepodvádí, nekrade. Příkladová věta

NEZBYTNÝ FAKT!
 Výslovnost
 (s nahrávkou nebo fonetickým zápisem) →

tʃɛstni:

 Stisknutím přehrajte nahrávku [jen u digitálních kartiček]

RUB

3. typ kartičky: Které slovo se hodí do téhle další mezery?

Tyhle kartičky jsou nejlepší na zachycení odlišné definice nebo použití slova:

Dostal _____ občanství hlavního města.

Příd. jm.: Ocenění za zásluhy o rozvoj nějakého města (případně státu).

KARTIČKA PRO:

- ✓ vysokou intenzitu
- ✓ normální intenzitu
- ⊕ opakovací intenzitu

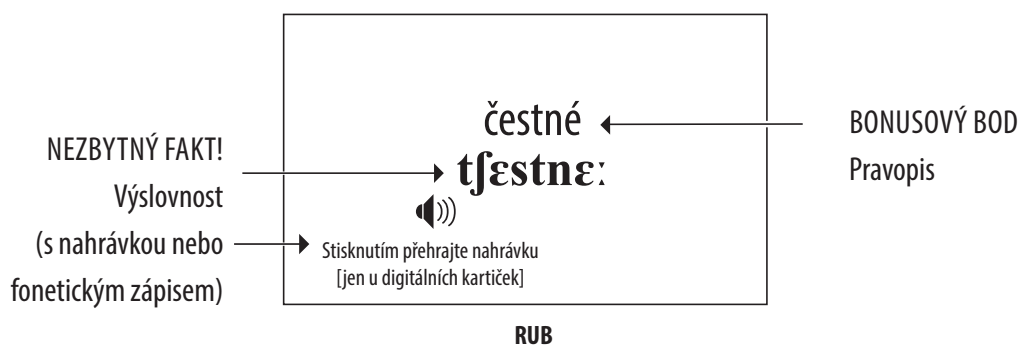
LÍC

NEZBYTNÁ FAKTA (TOHLE SI MUSÍTE PAMATOVAT!):

- **Výslovnost:** Které slovo patří do mezery? Dokážete ho vyslovit?
- **Rod (pokud jej váš jazyk rozlišuje):** Pokud se jedná o podstatné jméno, jaký je jeho rod?

BONUSOVÉ BODY (POKUD VÁS NĚKTERÉ Z NICH PŘI OPAKOVÁNÍ NAPADNOU, PŘÍŠTĚ SI SLOVO LÍP VYBAVÍTE):

- **Pravopis:** Pamatujete si, jak se tohle slovo píše?
- **Osobní vazba:** Pokud se nejedná o úplně abstraktní funkční slovo, vzpomenete si na svoje první/poslední setkání s touhle věcí/akcí/vlastností nebo na příklad k tomuhle slovu ze svého života?

4. typ kartičky: Jak se tohle slovo píše?

Tenhle typ kartičky budete v tuhle chvíli potřebovat jen v případě, že se učíte japonsky nebo čínsky. Za mimořádně vzácných okolností, kdy je pravopis nějakého slova totálně a naprosto šílený (třeba jako ten anglického slova *floccinaucinihilipilification*, které znamená popisování něčeho jako bezcenného) – můžete k výrobě takové kartičky sáhnout i v jiných jazycích. Primárně ale poslouží studentům japonštiny a čínštiny.

Byl to _____ muž.

Příd. jm.: Někdo, kdo nelže, nepodvádí, nekrade.

čestní:

 Stisknutím přehrajte nahrávku
[jen u digitálních kartiček]

KARTIČKA PRO:

- vysokou intenzitu
- normální intenzitu
- opakovací intenzitu

LÍČ

NEZBYTNÝ FAKT (TOHLE SI MUSÍTE PAMATOVAT!):

- **Pravopis:** Pamatujete si, jak se tohle slovo píše?

BONUSOVÉ BODY (POKUD VÁS NĚKTERÉ Z NICH PŘI OPAKOVÁNÍ NAPADNOU, PŘÍŠTĚ SI SLOVO LÍP VYBAVÍTE):

- **Rod (pokud jej váš jazyk rozlišuje):** Pokud se jedná o podstatné jméno, jaký je jeho rod?
- **Osobní vazba:** Pokud se nejedná o úplně abstraktní funkční slovo, vzpomenete si na svoje první/poslední setkání s touhle věcí/akcí/vlastností nebo na příklad k tomuhle slovu ze svého života?

čestný ← NEZBYTNÝ FAKT!
Celá věta

RUB

Teď máte všechny nástroje potřebné k tomu, abyste se naučili cokoli, co si přejete. Dejte se do toho a užijte si to!

GLOSÁŘ POJMŮ A NÁSTROJŮ

V téhle knize jsme probrali opravdu *spoustu* potenciálně nových pojmů a nástrojů – od webu italki až po stránky Verbling, od úrovní zpracování až po časování sloves. Pro váš přehled jsem je všechny shromáždil na tomhle místě. Ke každému pojmu přidávám i stručné vysvětlení a v případě potřeby také webovou adresu.

625 SLOV

Seznam nejběžnějších, konkrétních slov, která se snadno vizualizují a jednoduše překládají do jiného jazyka. Když se je naučíte, utvrdíte si výslovnost, na které jste začali pracovat ve 3. kapitole, a získáte solidní základ slovní zásoby, s nímž můžete v 5. kapitole přistoupit ke gramatice.

AKTÉR–AKCE–OBJEKT (PAO)

Technika používaná v paměťových soutěžích. Vychází z předpokladu, že i relativně malý počet osob, akcí a objektů můžete propojit do velkého množství podivuhodných, zapamatovatelných příběhů. Tahle technika může dodat našim mnemotechnickým obrazům na flexibilitě (např. propojením mnemotechnického aktéra nebo objektu se slovesem, které se učíme, případně propojením mnemotechnického aktéra nebo akce s podstatným jménem, které se učíme).

AMYGDALA

Orgán, který doplňuje hipokampus a říká mu, co ponechat v paměti a čeho se zbavit. Testy, při nichž si látku vybavujeme, ho stimulují víc než prosté čtení.

ANKI

Můj oblíbený počítačový systém intervalového opakování (SRS). Je zdarma, běží na všech platformách a bez problémů zvládá obrázky i zvuk.

ankisrs.net – odkaz na stažení

blog.Fluent-Forever.com/chapter2 – videa s návody

AUDIOKNIHY

Poslech audioknih je jedním z nejlepších způsobů, jak začít číst v cizím jazyce. Koupíte si audioknihy a klasickou knihu a při čtení pak posloucháte nahrávku. Ta vám pomůže rychle se prokousat rozsáhlým textem a zároveň načerpat velké množství informací o výslovnosti. Široký výběr audioknih v angličtině, francouzštině, němčině, italštině, portugalštině, ruštině a španělštině najdete v e-shopu *Amazon.com*. U dalších jazyků budete muset využít své nové jazykové dovednosti a zkusit audioknihy vyhledat na internetu. Dobré zdroje audioknih, na které narazím, přidávám na svůj web.

blog.Fluent-Forever.com/language-resources

BILINGVNÍ EFEKT

Projevuje se tím, že bilingvní jedinci v přímé souvislosti se svými jazykovými znalostmi předčí jednojazyčné jednotlivce. Učení se dalšímu jazyku funguje jako posilovna pro mozek a vede ke zvýšení inteligence a duševní odolnosti.

ČASOVÁNÍ

Změny slovesného tvaru v závislosti na kontextu. Například sloveso *mít* získá v kontextu (*Já*) _____ *pro vás nabídku podobu mám*.

DVD (CIZOJAZYČNÉ TELEVIZNÍ POŘADY A FILMY)

Cizojazyčné filmy a televizní pořady najdete online nebo na DVD na Netflixu a Amazonu, u mnoha jazyků však budete muset hledat jinde na internetu. Najděte si názvy pořadů, které vás zajímají, a zkuste je vyhledat v e-shopu přijímajícím mezinárodní

platební karty. Doufejme, že se tohle s postupující globalizací a tím, jak internet boří bariéry, časem zjednoduší.

FLUENT-FOREVER

Můj web na učení se jazykům. Obsahuje všechno, co se nevešlo do téhle knihy, a také odkazy a návody ke všemu, co se do ní vešlo. Najdete tam podrobná vysvětlení k tomu, co jste si tady přečetli, a docela dost materiálů, které jste zatím nečetli.

Fluent-Forever.com

FONETICKÁ TRANSKRIPCE

Převod slova (*šťěstí*) do fonetického zápisu (**ʃɛɛsci:**) – obvykle do abecedy IPA.

FORVO

Obří databáze s více než dvěma miliony nahrávek ve více než 300 jazycích. Na Forvu najdete nahrávku rodilého mluvčího v podstatě k jakémukoli slovu a v jakémkoli jazyce – a pokud ne, můžete si její pořízení vyžádat; v takovém případě ji dostanete během pár dní. Je to bezplatné a je to báječné. Využijte tenhle web při učení se výslovnosti svého cílového jazyka.

Forvo.com

FREKVENČNÍ SEZNAM

Seznamy slov uspořádané podle četnosti zastoupení v jazyce, obvykle bez překladu (o ten se musíte postarat sami). Tyhle seznamy mohou mít různou podobu: od 625 slov, která vám nabízím v příloze 5, až po soupisy dostupné zdarma na *en.wiktionary.org/wiki/Wiktionary:Frequency_lists*.

FREKVENČNÍ SLOVNÍK

Slovník obsahující slova vašeho cílového jazyka uspořádaná podle četnosti zastoupení a uvedená společně s překladem. Často zahrnuje rovněž příkladové věty ukazující výrazy v kontextu. Tyhle slovníky představují skvělou pomůcku pro efektivní rozšiřování

slovní zásoby. Nejsou dostupné pro všechny jazyky, ale učíte-li se relativně běžný jazyk, nejspíš budete mít štěstí.

blog.Fluent-Forever.com/language-resources

HEBBŮV ZÁKON

Neurony, které se společně aktivují, se spolu také spojují. Právě tak si budujeme vzpomínky. Když vidíte sušenku, cítíte sušenku a jíte sušenku, budete si tyhle tři zážitky v budoucnu spojovat.

HIPOKAMPUS

Ústředna v hlavě, která pomáhá propojovat neurony a sděluje vám, kde je v budoucnu najít.

HLÁSKA

Prvek jazyka odpovídající jednomu zvuku (nemusí odpovídat jedinému písmenu); například *ch* tvoří v češtině jednu hlásku.

HRA: MNEMOTECHNICKÉ OBRAZY

Proces, kdy ke slovu (třeba *pes*, který je v němčině mužského rodu) připojíte mnemotechnický obraz (řekněme, že mužský rod = *výbuch*) a vytvoříte si krátký příběh (*Prásk! A kusy psa se rozletí do všech stran*). Čím živější a podivnější příběh to bude, tím lépe si ho zapamatujete.

HRA: NAJDI ROZDÍLY

Hra, kterou si můžete zahrát s Obrázky Google. Vyhledáte slovo ve svém cílovém jazyce a zjišťujete, jestli nalezené obrázky odpovídají vašim očekáváním. Čím víc rozdílů mezi tím, co jste čekali, a tím, co jste našli, objevíte, tím lépe si dané slovo zapamatujete.

HRA: PAMĚŤ

Hra, kterou si můžete zahrát s každým novým slovem, aby se vám lépe uložilo do paměti. Najdete k němu osobní vazbu? Pokud ano, zapamatujete si slovo dvakrát lépe.

IMERZNÍ PROGRAMY

Místo, kde veškerý čas, i mimo výuku, mluvíte svým cílovým jazykem. Tyhle kurzy bývají drahé, ale jedná se o naprosto famózní způsob, jak se naučit mluvit plynně.

INTERVALOVÉ OPAKOVÁNÍ

Mimořádně efektivní výuková metoda postavená na tom, že se něco naučíte, počkáte pár dnů a pak si to zopakujete. Když si budete naučené stále pamatovat, počkáte do dalšího opakování o něco déle. Takto si vzpomínky ukládáte hlouběji a hlouběji do dlouhodobé paměti.

IPA (MEZINÁRODNÍ FONETICKÁ ABECEDA)

Abeceda, ve které každé písmeno odpovídá jednomu zvuku. Když ji ovládnete, dokáže vám přesně říct, jak zní jakékoli cizí slovo, a dokonce vám poradí, jak v ústech nový zvuk utvořit.

ITALKI

Komunita zaměřená na jazykovou výměnu s promyšleným systémem plateb. Na webu italki si můžete najít profesionálního učitele i lektora bez kvalifikace a spolupracovat s nimi prostřednictvím e-mailu nebo videochatu za mimořádně nízké ceny. Web nabízí i bezplatné služby – objevíte na něm partnery pro jazykovou výměnu – já vám ale doporučuji především jeho placené služby.

italki.com

JAZYKOVÁ DOVOLENÁ

Cesty do zahraničí s cílem učit se svůj cílový jazyk a vystavit se kultuře země, kde se jím mluví.

JAZYKOVÁ VÝMĚNA

Domluva s mluvčím vašeho cílového jazyka o vzájemné výuce. Setkáte se (zpravidla na videochatu přes Skype) a po předem dohodnutý čas si povídáte ve vašem jazyce a pak po stejnou dobu v jazyce vašeho protějšku.

KONVERZAČNÍ PŘÍRUČKA

Malý a cenově nenáročný společník na cesty, který vám poskytne nejrozličnější hotové fráze („Pomoc! Někdo mi ukradl peněženku!“ „Prosil bych půl kila meruněk.“). Konverzační obraty z příručky vám poslouží jako užitečné útržky jazyka, které se můžete začít učit od 5. kapitoly. Na konci většiny konverzačních příruček (rozhodně to platí o těch z vydavatelství *Lonely Planet*) najdete parádní malý slovníček. Ten vám poskytne jednoduchý a pohodlný způsob, jak kvalitně přeložit 625 slov z přílohy 5.

KURZY FOREIGN SERVICE INSTITUTE

Americký Foreign Service Institute zpřístupnil na internetu zdarma učebnice pro jedenačtyřicet jazyků (včetně doprovodných nahrávek). Pocházejí vesměs z 60. a 70. let a někdy mohou být trochu suchopárné, obsah je ale obvykle vynikající.

fsi-language-courses.org

LANG-8*

Komunita pro jazykovou výměnu zaměřená na poskytování oprav písemného projevu. Zaregistrujete se, pošlete, co jste napsali, opravíte někomu jinému jeho psaní a dostanete opravu toho svého – obvykle do druhého dne.

Lang-8.com

LEITNEROVA KRABIČKA

Papírová podoba systému intervalového opakování. Pomocí kartotéční krabice, pečlivě sestaveného rozpisu a několika jednoduchých pravidel s ním docílíte stejného zázraku intervalového opakování jako s počítačovým programem typu Anki.

* Registrace na webu *Lang-8.com* je v současné době pozastavena. Místo něj lze využít například *hinative.com*. Pozn. red.

LIVEMOCHA

Jeden z oblíbených webů pro jazykovou výměnu. Nabízené jazykové kurzy klidně ignorujte, hlavním smyslem LiveMocha je propojit vás s vhodným protějškem.

LiveMocha.com

MINIMÁLNÍ PÁRY

Dvojice slov, které se liší jen jediným zvukem (např. *med* a *jed* nebo *byt* a *bít*).

MÍT NĚCO NA JAZYKU

Situace, kdy si vybavujete některé aspekty vzpomínky, ale ne celek. Pokud něco máte na jazyku a pak si na to úspěšně vzpomenete, pravděpodobnost, že si v budoucnu danou věc vybavíte, se zdvojnásobí.

MLUVNICKÁ PŘÍRUČKA

Pokus autora nebo kolektivu autorů vás co nejpřímočařeji zasvětit do nového jazyka. Gramatické příručky postupují od jednoduchých jevů k těm složitějším, ukazují vám, jak používat slovesa, podstatná a přídavná jména, jak vyjádřit čas a hypotetické situace a tak dál. Ušetří vám spoustu práce, jednotlivé příklady jsou totiž vybrány tak, aby stavěly na těch předchozích a nezahltily vás.

MNEMOTECHNICKÉ POMŮCKY

Pomůcky pro paměť, které umožňují proměnit něco abstraktního (např. mužský rod v němčině) v něco konkrétního (výbuch). Využívají přitom mimořádné zaměření naší paměti na vizuální podněty a pomůžou vám se zapamatováním spousty nepravidelných a nelogických vzorců ve vašem cílovém jazyce.

NEURON

Nervová buňka, která přenáší signály v mozku a propojuje tenhle orgán se zbytkem nervové soustavy. Vzpomínka vzniká, když se skupina neuronů společně aktivuje a propojí.

OBRÁZKY GOOGLE*

Vyhledávač obrázků od Googlu. V době vydání téhle knihy obsahoval přes 46 miliard obrázků z webů ve více než 130 jazycích. Obrázky Google se dají použít se třemi různými nastaveními, dostupnými na následujících adresách URL:

Klasické Obrázky Google: Do vyhledávače můžete zadat jakékoli slovo (*kočka*) a po stisknutí klávesy Enter se vám zobrazí zeď plná obrázků k tomuhle slovu.

images.google.com

Obrázky Google v základní verzi: Každý obrázek v Obrázcích Google je opatřen popiskem, který je ve výchozím nastavení skrytý. Když popisky zapnete, budete pomocí Obrázků Google schopni najít ke každému slovu ze svého cílového jazyka ilustrované příklady.

TinyURL.com/basicimage

Obrázky Google s překladem: Popisky pod obrázky Obrázků Google budou ve vašem cílovém jazyce, takže jim možná zatím nebudete rozumět. Pokud si ale šikovně nakonfigurujete prohlížeč, můžete si naštěstí vedle popisků zobrazit i jejich překlad. Tak je můžete velmi snadno využít, i když s učením teprve začínáte.

blog.Fluent-Forever.com/chapter4

PÁD

Gramatické pády v téhle knize konkrétně neprobírám, pouze je zmiňuji v 5. kapitole. Ale když už se sem díváte, *pád* je jen jiné slovo pro „rolí“ – můžeme se třeba ptát: „Jaká je role slova *pes* v téhle větě?“ Ve větách *Pes žere kočku, Kočka žere psa, Muž dává psovi kost a Kočka se honí se psem* se slovo *pes* objevuje v různých pádech.

PŘEKLADAČ GOOGLE

Nejlepší strojový překladač dostupný na internetu. Můžete do něj zadat větu v kterémkoli z jeho jednasedmdesáti jazyků a služba ji

* K omezení některých funkcí Obrázků Google viz poznámky na s. 121 a 122. Pozn. red.

přeloží do kteréhokoli jiného jazyka, který obsahuje. Zadat můžete také webovou adresu (třeba adresu francouzského výkladového slovníku) a překladač přeloží celý web. Překladač Google můžete využít několika způsoby:

1. Narazíte-li v cílovém jazyce na pasáž, které nerozumíte, můžete ji vložit do Překladače Google a získat použitelný překlad (překlad z některých jazyků do češtiny může být spolehlivější pořídit ve dvou krocích přes angličtinu).

3. Pokud si nejste jistí, jak něco napsat ve svém cílovém jazyce, můžete to napsat ve své mateřštině a nechat si svůj text (špatně) přeložit do cílového jazyka. Překlad pak můžete poslat na web zaměřený na jazykovou výměnu, jako je Lang-8, a požádat o jeho opravu rodilé mluvčí.

3. Můžete zadat adresu výkladového (francouzsko-francouzského) slovníku. Dostanete tak mnohem lepší definice slov než v překladovém (francouzsko-českém) slovníku. Když najedete kurzorem myši nad překlad, zobrazí se vám původní text, který můžete použít na výukových kartičkách.

translate.google.com

PŘEKLADOVÝ SLOVNÍK

Slovník umožňující vyhledávat slova v jednom jazyce a zjistit, jak zní jejich překlad do druhého jazyka. Hodí se k vyhledání slov, která vám v cílovém jazyce chybějí (Jak se francouzsky řekne „pes“?), k zjišťování významů nových slov (Co je probůh *aiguillage*?) a k vyhledání informací o jejich gramatice a výslovnosti (Jak vypadá fonetický přepis *aiguillage*? Jakého je tohle slovo rodu? Jaký typ časování mám použít u slovesa *finir* [dokončit]?).

PŘÍRUČKA KE SLOVNÍ ZÁSOBĚ

Viz tematický slovník.

RHINOSPIKE

Komunita pro bezplatnou jazykovou výměnu, zaměřená na poskytování audionahrávek. Odešlete text v cílovém jazyce

a roditel mluví ho pro vás načte a pošle vám ho jako MP3. Výměnou za to zase vy nahrajete text ve své mateřštině pro někoho jiného. Je to báječná služba, počítejte ale s tím, že tu a tam si na odpověď počkáte i několik dní.

Rhinospike.com

ROD

Ač v některých jazycích dělíme slova na ta mužského rodu a ženského rodu, tahle gramatická kategorie má jen málo společného (pokud vůbec něco) se skutečným genderem či pohlavím. Původní význam anglického výrazu *gender* (označujícího jak gramatický rod, tak gender či pohlaví) byl „druh“, a tenhle význam pořád přetrvává v příbuzných slovech jako *genre* (žánr), *genus* (rod v biologické klasifikaci) nebo *generic* (obecný, platný pro celou skupinu). Jazyky gramatický rod používají k rozčlenění podstatných jmen do skupin. Některé jazyky používají rod mužský a ženský, další mužský, ženský a střední a jiné dělí substantiva na pojmenování lidí, částí těla, zvířat, malých roztomilých věcí, tenkých předmětů, předmětů obvykle se vyskytujících po dvou a tak dál. Když pojem *gramatický rod* nahradíte označením *náhodná skupina podstatných jmen*, bude to dávat mnohem větší smysl.

ROZBITÉ SLOVO

Slovo, které jste se naučili při čtení a nevyslovujete ho správně. Narazíte-li na něj v mluvené řeči, budete ho považovat za úplně jiné slovo a zmáte vás to. Tohle je jeden z důvodů, proč vám trénink výslovnosti zařazený hned na začátek z dlouhodobého hlediska ušetří čas.

SAMOHLÁSKA

Hlávka vytvořená tak, že vzduchu umožníme vyjít z plic v zásadě bez překážek. Samohlásky se navzájem liší podle pozice jazyka a rtů.

SAMOHLÁSKA – HORIZONTÁLNÍ POLOHA JAZYKA

Jedna ze tří vlastností určujících každou samohlásku. Jazyk se může posouvat dopředu („e“) nebo dozadu („u“).

SAMOHLÁSKA – VERTIKÁLNÍ POLOHA JAZYKA

Jedna ze tří vlastností určujících každou samohlásku. Jazyk se může posouvat nahoru („i“) a dolů („a“).

SAMOHLÁSKA – ZAOKROUHLENÍ

Jedna ze tří vlastností určujících každou samohlásku. Rty se můžou zaokrouhlit do kroužku („o“) nebo protáhnout do stran („e“).

SEBEŘÍZENÉ PSANÍ

Viz *výstup*.

SHRnutí TELEVIZNÍCH POŘADŮ A FILMŮ

Na Wikipedii se dají najít shrnutí děje vašich oblíbených televizních pořadů a filmů napsaná v cílovém jazyce. Když si je před samotným sledováním přečtete, hodně si usnadníte porozumění: nebudete tolik tápat, o co jde, navíc se předem setkáte s velkou částí slovíček, která se objeví v dialogích.

SKLOŇOVÁNÍ

Tenhle pojem má velmi blízko k pojmu *časování*. Slovem *časování* lingvisté označují změny tvarů sloves a slovem *skloňování* změny tvarů všeho ostatního (např. *jeden pes / dva psi, on/jeho/jemu, oni/jich/jim* atd.).

SKYPE

Počítačový program, který zprostředkovává bezplatné telefonování a videochaty přes internet. Při učení se jazykům můžete Skype využít ke kontaktu s partnery pro jazykovou výměnu a se soukromými lektory.

Skype.com

SLOVESNÝ ČAS, VID A ZPŮSOB

Slovesný čas, vid ani způsob v téhle knize konkrétně neprobírám, pouze je zmiňuji v 5. kapitole. Všechno to jsou jen způsoby, jak si hrajeme se slovesy. Můžeme měnit slovesný čas (*jím / jedl jsem*) nebo to, jak vnímáme vztah slovesa k *plynutí času* (vid: *jedl, dokud neměl dost / snědl celé kuře*). Dokonce si můžeme hrát s *určitostí* děje vyjádřeného slovesem (způsob: *najím se / jedl bych*). Tyhle tři aspekty se často prolínají: *Zítř mi přineseš sušenky* (budoucí čas) / *Přineseš mi moje oblíbené zázvorové sušenky. Okamžitě a střelhitě.* (způsob). Zacházet s časem, videm a způsobem sloves se naučíte z příslušných pojednání v mluvnické příručce a ze spousty příkladových vět.

SOUHLÁSKA

Hlávka utvořená tak, že určitým způsobem zablokujete proud vzduchu vycházející z plic. Souhlásky jsou například *p, t* nebo *š*.

SOUHLÁSKA – MÍSTO ARTIKULACE

Jedna ze tří vlastností určujících každou souhlásku. Právě v místě artikulace tkví rozdíl mezi *p* (rty) a *t* (mezi jazykem a dásňovým výběžkem).

SOUHLÁSKA – ZNĚLOST

Jedna ze tří vlastností určujících každou souhlásku. Ve znělosti tkví rozdíl mezi *z* (hlasivky jsou aktivní) a *s* (hlasivky se nezapojují).

SOUHLÁSKA – ZPŮSOB ARTIKULACE

Jedna ze tří vlastností určujících každou souhlásku. Způsobem artikulace se liší třeba *t* (jazyk zcela zablokuje proud vzduchu a poté se uvolní) a *s* (jazyk zablokuje proud vzduchu jen zčásti, takže vzniká štěrbina, kterou vzduch syčivě uniká).

SROZUMITELNÝ VSTUP

Všechny věty v cizím jazyce, kterým v zásadě rozumíte, ať už s pomocí kontextových vodítek, řeči těla, překladu, nebo díky

nějaké kombinaci těchto pomůcek. Když řeknu *Voulez-vous un cookie?* a nabídnu vám sušenku, právě jste vstřebali srozumitelný vstup, i když nemluvíte francouzsky. S pomocí srozumitelných vstupů si mozek dává dohromady gramatický systém jazyka.

SYSTÉM INTERVALOVÉHO OPAKOVÁNÍ (SRS)

Automatizované seznamy úkolů s výukovými kartičkami, které sledují vaše pokroky a předkládají vám kartičky, které si máte daný den opakovat, abyste byli maximálně efektivní. Mají dvě hlavní podoby: počítačovou, která vám vytváří denní seznam úkolů na základě poměrně sofistikovaných algoritmů, a papírovou (takzvanou Leitnerovu krabičku), která stejného cíle dosahuje s pomocí jednoduchých pravidel hry, kartotéční krabice na kartičky a kalendáře.

TABU / HRA NA TABU

Večírková hra autora Milтона Bradleyho, která se hodně blíží ideálnímu cvičení plyného vyjadřování v cizím jazyce. Ve hře máte seznam zakázaných slov, kterým se musíte vyhnout a nějak je opsat. Ve skutečném životě máte také pár slov, která v cílovém jazyce prostě neznáte, a tak vám nezbývá než je taky opsat.

TABULKA SKLOŇOVÁNÍ A ČASOVÁNÍ

Přehled časování sloves nebo skloňování podstatných či přídavných jmen (např. *já jsem, ty jsi, on/ona/ono je, my jsme, vy jste, oni/ony/ona jsou*).

TEMATICKÝ SLOVNÍK

Knihy obsahující několik tisíc slov (a jejich překladů) uspořádaných podle témat: slova týkající se peněz, hudby, oblečení a tak dále. Poté, co si s frekvenčním seznamem vytvoříte základ slovní zásoby, vám tenhle šikovný nástroj umožní přizpůsobit výběr dalších nových slov vašim individuálním potřebám.

TESTOVÁNÍ POMOCÍ MINIMÁLNÍCH PÁRŮ

Testování sluchu na dvojicích slov lišících se jediným zvukem. Když se budete testovat na minimálních párech (*Slyšíte „rock“, nebo „lock“?*) a budete přitom dostávat okamžitou zpětnou vazbu (*Bylo to „lock“*), můžete si natrvalo přeprogramovat mozek, aby slyšel nové zvuky.

blog.Fluent-Forever.com/chapter3

TRENAŽÉRY VÝSLOVNOSTI

Softwarové programy, které dokážou přepojit spoje ve vašem mozku tak, abyste slyšeli nové zvuky. Je to ta nejsnazší a nejrychlejší cesta, jak si osvojit zvukový systém nového jazyka, kterou znám.

blog.Fluent-Forever.com/chapter3

TRÉNINK VYBAVOVÁNÍ

Jen jiný výraz pro testování či zkoušení. Snažíte se na něco si vzpomenout a díky tomu úsilí se vám vzpomínka vepíše do dlouhodobé paměti.

ÚROVNĚ ZPRACOVÁNÍ

Jeden z mentálních filtrů určujících, co si zapamatujete a co zapomenete. Nejlépe si uložíte do paměti slova, o nichž víte, jak se píšou (struktura), jak se vyslovují (zvuk), co znamenají (pojem) a která nějak souvisejí s vaším životem (osobní vazba).

VERBLING

Služba Verbling usnadňuje jazykovou výměnu ve stylu rychlého rande. Zadáte, jakými jazyky mluvíte a jaký se učíte, a web vás automaticky na pět minut spojí s vhodným protějškem.

Verbling.com

VÍCE JE MÉNĚ

Myšlenka, že čím víc se toho o nějakém tématu dozvíte, tím snadněji si to všechno zapamatujete. Proto se vám jazyk jako čínština

bude učit lépe, když si vyrobíte podstatně víc kartiček, než vám postačí u jazyka, jako je španělština.

VIDEA K VÝSLOVNOSTI

Videa, která podrobně vysvětlují, jak v ústech utvářet konkrétní zvuky. Sám jsem připravil sérii videí dostupných zdarma na YouTube, která vás provedou abecedou IPA i vašimi ústy. Moje videa s úspěchem vyzkoušela už spousta lidí, určitě se na ně podívejte.

blog.Fluent-Forever.com/videos

VÝKLADOVÝ SLOVNÍK

Slovník napsaný jen a pouze ve vašem cílovém jazyce. Místo překladů uvádí ke slovům podrobné definice. Jakmile dosáhnete středně pokročilé úrovně, můžete se s pomocí výkladového slovníku naučit i ta nejabstraktnější slova vašeho jazyka. K dispozici jsou dobré tištěné slovníky, přinejmenším zpočátku se vám ale budou hodit také internetové verze – ty totiž můžete používat v kombinaci s Překladačem Google, který vám definice přeloží. Díky tomu získáte to nejlepší z překladového slovníku (který využijete od samého začátku) a toho výkladového (který vám ke slovům poskytne spoustu informací). Konkrétní doporučení na slovníky najdete na mém webu.

blog.Fluent-Forever.com/language-resources

VÝSLOVNOSTNÍ PŘÍRUČKA

Knihy, které vás provedou systémem výslovnosti a pravopisu vašeho cílového jazyka. Jejich součástí by vždy měla být nahrávka na CD, abyste si mohli zvuky poslechnout a napodobovat je.

VÝSTUP

Většinou jde o psaní. Při psaní si otestujete gramatiku a odhalíte svoje slabá místa. Výstup je cesta, jak proměnit stovky či tisíce drobných faktů, které jste se naučili, v použitelný jazyk.

WEBY PRO JAZYKOVOU VÝMĚNU

Weby určené k hledání partnerů pro jazykovou výměnu. Mezi ty nejznámější patří *Livemocha.com*, *Busuu.com*, *MyLanguageExchange.com*, *italki.com* nebo *Language-Exchanges.org*.

WIKIPEDIE

Něco jako kouzelný slovník. Najdete-li článek v angličtině, často si můžete zobrazit stejný článek ve svém cílovém jazyce kliknutím na odkaz v levé dolní části okna prohlížeče (pod hlavičkou Languages / V jiných jazycích). Můžete si tak vyhledat překlady pojmů, které ve slovníku nenajdete – třeba názvy jako *Game of Thrones* (Hra o trůny), jež nemusí být pro publikum v jiné zemi přeloženy doslova. Tenhle televizní seriál se například ve Francii jmenuje *Le Trône de Fer* (Železný trůn). Wikipedie nabízí nejjednodušší způsob, jak informace tohoto typu najít. Pomůže vám to při hledání DVD, knih a podobně.

Wikipedia.org

WIKIPEDIE, ČLÁNKY „IPA PRO [SEM VLOŽTE JAZYK]“

Články (vesměs v angličtině) o fonetické abecedě IPA v různých jazycích (např. „IPA pro španělštinu“), v nichž najdete přehled všech zvuků svého cílového jazyka, jejich symboly v IPA a pár příkladových slov. Pokud znáte abecedu IPA, mohou být tyto články opravdu užitečné.

Do Googlu zadejte „IPA pro [sem vložte jazyk]“. Nepište ale doslova „[sem vložte jazyk]“. Napište třeba „IPA pro francouzštinu“. (Lepší výsledky někdy získáte zadáním dotazu v angličtině: např. „IPA for French“.)

WIKTIONARY

Slovník, na kterém podobně jako na Wikipedii spolupracují dobrovolní přispěvatelé. Vedle obrovského slovníku angličtiny (v němž najdete překlady většiny anglických slov do většiny jazyků) obsahuje Wikitionary také velké množství vynikajících

výkladových slovníků (francouzština, španělština...). Mnohé z nich navíc obsahují kvalitní přepisy většiny slov do IPA.

Wiktionary.org

WUG

Fiktivní slovo používané lingvisty k testování schopnosti dětí zvnitřnit si zvuková pravidla jazyka. Anglicky mluvící děti se do pátého roku života naučí automaticky tvořit množné číslo se správnou výslovností „one wug, two wugz“, což je velká paráda. Dokazují tím totiž, že dovedou zacházet se slovem, které určitě v životě neslyšely.

YOUTUBE

Zdroj rad a informací k výslovnosti. Všechny sice nejsou úplně spolehlivé a přesné, najdete tady ale spoustu návodů od rodilých mluvčích, které vám pomůžou naladit se na nové zvuky a utvářet je v ústech. (Můžete si tak vyhledat třeba „jak vyslovit francouzské r“ nebo „jak na výslovnost anglického th“.) Tápete-li, kde začít, začněte mým seriálem (odkazy na *blog.Fluent-Forever.com/videos*).

YouTube.com

ZPĚTNÁ VAZBA

Proces, kdy při prověrce znalostí okamžitě zjistíte, jestli vaše odpověď byla správná, nebo ne. Při opakování podle výukových kartiček dostáváte okamžitou zpětnou vazbu (tím, že si správnost odpovědi ověříte na rubové straně kartičky), což zvyšuje efektivitu vašeho studia.

ZPĚTNÉ ŘETĚZENÍ (BACK CHAINING)

Cvičení pro jazyk, při kterém vezmete dlouhé slovo a vyslovíte jen jeho poslední hlásku, potom poslední dvě hlásky, následně poslední tři a pokračujete v tom, dokud se nepropracujete k tomu, že dokážete vyslovit celé slovo od začátku do konce. Se slovy s obtížnou výslovností se díky tomu vypořádáte raz dva.

PŘÍLOHY

Příloha 1: Výukové materiály ke konkrétním jazykům	291
Příloha 2: Odhady náročnosti jazyků	297
Příloha 3: Materiály k systémům intervalového opakování	301
Příloha 4: Klíč k mezinárodní fonetické abecedě	308
Příloha 5: Vašich prvních 625 slov	329
Příloha 6: Jak používat tuhle knihu v kombinaci s klasickým jazykovým kurzem	344

PŘÍLOHA 1: VÝUKOVÉ MATERIÁLY KE KONKRÉTNÍM JAZYKŮM

Jaké knihy si pořídit a jaké weby navštívit

Sdružení Modern Language Association provádí pravidelné průzkumy, jaké jazyky se učí vysokoškolští studenti ve Spojených státech. Tady jsou výsledky z podzimu 2009:*

Zápisy do jazykových kurzů na podzim 2009

1. španělština	864 986
2. francouzština	216 419
3. němčina	96 349
4. americký znakový jazyk	91 763
5. italština	80 752
6. japonština	73 434
7. čínština	60 976
8. arabština	35 083
9. latina	32 606
10. ruština	26 883
11. starořečtina	20 695
12. biblická hebrejština	13 807
13. portugalská	11 371
14. korejština	8 511
15. moderní hebrejština	8 245

* Z pozdějších průzkumů Modern Language Association vyplývá, že jazykové preference amerických studentů zůstávají dlouhodobě podobné. Výsledky průzkumu za jednotlivé roky najdete na *mla.org*. Pozn. red.

Nyní vám doporučím materiály ke všem těmto jazykům s výjimkou amerického znakového jazyka, latiny, starořečtiny a biblické hebrejštiny. Ty vyžadují zvláštní přístup, protože první z nich není mluveným jazykem a zbylé tři už nemají žádné rodilé mluvčí.

U každého jazyka doporučuji jednu nebo dvě gramatické příručky, konverzační příručku a trenažér výslovnosti. Je-li to možné, uvádím taky výslovnostní příručku, frekvenční slovník a tematický slovník. Odkazy, další doporučení knih a webů a doporučení k méně častým jazykům najdete na stránce *blog.Fluent-Forever.com/language-resources*.*

Výukové materiály – arabština

ÚPLNÝ SEZNAM A ODKAZY: *blog.Fluent-Forever.com/learn-arabic*

Gramatika: Jane Whitewick et al., *Mastering Arabic (s dvěma CD)*

Konverzační příručka: Siona Jenkins, *Lonely Planet Egyptian Arabic Phrasebook*

Trenažér výslovnosti: Gabriel Wyner, *Arabic Pronunciation Trainer*

Frekvenční slovník: Tim Buckwalter et al., *A Frequency Dictionary of Arabic*

Výukové materiály – čínština (mandarínská)

ÚPLNÝ SEZNAM A ODKAZY: *blog.Fluent-Forever.com/learn-chinese*

Gramatika: Yuehua Liu et al., *Integrated Chinese*

Konverzační příručka: Anthony Garnaut et al., *Lonely Planet Mandarin Phrasebook*

* Všechny autorem doporučené materiály jsou v angličtině. Při učení se jazyku budete jistě preferovat české knihy, možná se vám přesto budou některé anglické materiály hodit u méně častých jazyků, ke kterým kvalitní pomůcky v češtině chybějí. Pozn. red.

Trenažér výslovnosti: Gabriel Wyner, *Mandarin Chinese Pronunciation Trainer*
Výslovnostní příručka: Live ABC, *Chinese Pronunciation with CD-ROM*
Frekvenční slovník: Richard Xiao et al., *A Frequency Dictionary of Mandarin Chinese*
Tematický slovník: Andrey Taranov, *Chinese Vocabulary for English Speakers*

Výukové materiály – francouzština

ÚPLNÝ SEZNAM A ODKAZY: blog.Fluent-Forever.com/learn-french

Gramatika: Mary Crocker, *Schaum's Outline of French Grammar*
Konverzační příručka: Michael Janes et al., *Lonely Planet French Phrasebook*
Trenažér výslovnosti: Gabriel Wyner, *French Pronunciation Trainer*
Výslovnostní příručka: Christopher Kendris et al., *Pronounce It Perfectly in French*
Frekvenční slovník: Lonsdale, Deryle a Yvon Le Bras, *A Frequency Dictionary of French*
Tematický slovník: Wolfgang Fischer et al., *Mastering French Vocabulary*

Výukové materiály – hebrejšтина (moderní)

ÚPLNÝ SEZNAM A ODKAZY: blog.Fluent-Forever.com/learn-modern-hebrew

Gramatika pro začátečníky: Zippi Lyttleton, *Colloquial Hebrew*
Gramatika pro středně pokročilé: Luba Uveeler et al., *Ha-Yesod: Fundamentals of Hebrew*
Konverzační příručka: Justin Ben-Adam Rudelson et al., *Lonely Planet Hebrew Phrasebook*
Trenažér výslovnosti: Gabriel Wyner, *Hebrew Pronunciation Trainer*

Výukové materiály – italština

ÚPLNÝ SEZNAM A ODKAZY: blog.Fluent-Forever.com/learn-italian

Gramatika: Marcel Danesi, *Practice Makes Perfect: Complete Italian Grammar*

Konverzační příručka: Pietro Iagnocco et al., *Lonely Planet Italian Phrasebook*

Trenažér výslovnosti: Gabriel Wyner, *Italian Pronunciation Trainer*

Frekvenční slovník: Gianpaolo Intronati, *Italian Key Words*

Tematický slovník: Luciana Feinler-Torriani et al., *Mastering Italian Vocabulary*

Výukové materiály – japonština

ÚPLNÝ SEZNAM A ODKAZY: blog.Fluent-Forever.com/learn-japanese

Gramatika: Eri Banno et al., *Genki: An Integrated Course in Elementary Japanese*

Konverzační příručka: Yoshi Abe et al., *Lonely Planet Japanese Phrasebook*

Trenažér výslovnosti: Gabriel Wyner, *Japanese Pronunciation Trainer*

Frekvenční slovník: Yukio Tono et al., *A Frequency Dictionary of Japanese*

Tematický slovník: Carol Akiyama et al., *Japanese Vocabulary*

Výukové materiály – korejština

ÚPLNÝ SEZNAM A ODKAZY: blog.Fluent-Forever.com/learn-korean

Gramatika: Ross King et al., *Elementary Korean*

Konverzační příručka: Minkyoung Kim et al., *Lonely Planet Korean Phrasebook*

Trenažér výslovnosti: Gabriel Wyner, *Korean Pronunciation Trainer*

Výslovnostní příručka: Miho Choo et al., *Sounds of Korean*
Frekvenční slovník: Jae-wook Lee, *Korean Essential Vocabulary*
6000

Výukové materiály – němčina

ÚPLNÝ SEZNAM A ODKAZY: blog.Fluent-Forever.com/learn-german

Gramatika pro začátečníky: Joseph Rosenberg, *German: How to Speak and Write It*

Gramatika pro středně pokročilé: Martin Durrel, *Hammer's German Grammar and Usage*

Konverzační příručka: Gunter Muehl et al., *Lonely Planet German Phrasebook*

Trenažér výslovnosti: Gabriel Wyner, *German Pronunciation Trainer*

Frekvenční slovník: Randall Jones et al., *A Frequency Dictionary of German*

Tematický slovník: Veronika Schnorr et al., *Mastering German Vocabulary*

Výukové materiály – portugalština

ÚPLNÝ SEZNAM A ODKAZY: blog.Fluent-Forever.com/learn-portuguese

Gramatika: Fernanda Ferriera, *The Everything Learning Brazilian Portuguese Book* (s CD)

Konverzační příručka: Marcia Monje de Castro, *Lonely Planet Brazilian Portuguese Phrasebook*

Trenažér výslovnosti: Gabriel Wyner, *Portuguese Pronunciation Trainer*

Frekvenční slovník: Mark Davies et al., *A Frequency Dictionary of Portuguese*

Tematický slovník: Andrey Taranov, *Portuguese Vocabulary for English Speakers*

Výukové materiály – ruština

ÚPLNÝ SEZNAM A ODKAZY: blog.Fluent-Forever.com/learn-russian

Gramatika: Nicholas Brown, *The New Penguin Russian Course*

Konverzační příručka: James Jenkin et al., *Lonely Planet Russian Phrasebook*

Trenažér výslovnosti: Gabriel Wyner, *Russian Pronunciation Trainer*

Výslovnostní příručka: Thomas Beyer, *Pronounce It Perfectly in Russian* (viz poznámku)

Frekvenční slovník: Nicholas Brown, *Russian Learner's Dictionary*

Tematický slovník: Eli Hinkel, *Russian Vocabulary*

Poznámka: Thomas Beyer zpřístupnil svoje nahrávky k téhle knize na internetu. Odkaz najdete na mém webu.

Výukové materiály – španělština

ÚPLNÝ SEZNAM A ODKAZY: blog.Fluent-Forever.com/learn-spanish

Gramatika: Marcial Prado, *Practical Spanish Grammar*

Konverzační příručka: Marta Lopez et al., *Lonely Planet Spanish Phrasebook*; nebo Roberto Esposito, *Lonely Planet Latin American Spanish Phrasebook*

Trenažér výslovnosti: Gabriel Wyner, *Spanish Pronunciation Trainer*

Výslovnostní příručka: Jean Yates, *Pronounce It Perfectly in Spanish*

Frekvenční slovník: Mark Davies, *A Frequency Dictionary of Spanish*

Tematický slovník: Jose Maria Navarro et al., *Mastering Spanish Vocabulary*

PŘÍLOHA 2: ODHADY NÁROČNOSTI JAZYKŮ

Pro mluvčí angličtiny*

Foreign Service Institute (FSI) je školicí středisko americké vlády pro diplomaty, velvyslance a následovníky Jamese Bonda. Jazykové výuce se věnuje od roku 1947 a má k dispozici ojedinělá data o náročnosti jazyků pro mluvčí angličtiny. Kurzy FSI jsou velmi intenzivní: studenti mají 25 hodin skupinové jazykové výuky za týden a tři až čtyři hodiny denně pracují samostatně. Není proto překvapením, že rychle dosahují plynulého vyjadřování na pokročilé úrovni. I přesto je můžeme porazit, pokud jde o celkový čas strávený učením. Naše metody jsou totiž efektivnější. Kurzy FSI mají poměrně tradiční formát, ale kladou slušný důraz na výslovnost, což je mezi jazykovkami staví na špici. V celkovém čase nutném k dosažení plynulosti nás dokážou předstihnout jednoduše proto, že člověk toho zvládne mnohem víc, když je pro něj studium jazyka prací na plný úvazek. Měříme-li ovšem celkovou efektivitu, tak nás naše obrázky, mnemotechnické pomůcky a intervalové opakování dostanou do vedení.

* Pro české čtenáře může být tento přehled přinejmenším zdrojem zajímavých informací. Odhady náročnosti pro mluvčí češtiny by pochopitelně vypadaly jinak. Zatímco na úrovni 1 bychom našli jazyky příbuzné češtině (tedy ty slovanské), angličtina a jazyky uvedené autorem v první úrovni by se pravděpodobně přesunuly na úroveň 2. S ohledem na společný indoevropský základ češtiny a angličtiny lze předpokládat, že úroveň 3 by zůstala pro mluvčí obou jazyků stejná. Pozn. red.

Následující odhady uvádějí celkový čas, který studenti FSI stráví v kurzech jednotlivých jazyků. Jazyky v závorkách nemá FSI v oficiální nabídce, ale jsou tak blízce příbuzné s dalšími ze stejné kategorie, že jsem je na seznam dopsal. Jazyky označené hvězdičkou jsou o něco náročnější než jiné jazyky v dané kategorii.

Úroveň 1: Jazyky blízce příbuzné angličtině

23–24 TÝDNŮ (575–600 HODIN SKUPINOVÉ VÝUKY)

afrikánština	norština
dánština	portugalština
francouzština	rumunština
italština	španělština
(katalánština)	švédština
nizozemština	

Úroveň 1,5: Jazyky s mírnými lingvistickými nebo kulturními odlišnostmi od angličtiny

30–36 TÝDNŮ (750–900 HODIN SKUPINOVÉ VÝUKY)

(ilokánština)	malajština
(36 týdnů / 900 hodin)	(36 týdnů / 900 hodin)
indonéština	němčina
(36 týdnů / 900 hodin)	(30 týdnů / 750 hodin)
(javánština)	svahilština
(36 týdnů / 900 hodin)	(36 týdnů / 900 hodin)

Úroveň 2: Jazyky s výraznými lingvistickými nebo kulturními odlišnostmi od angličtiny

44 TÝDNŮ (1 100 HODIN SKUPINOVÉ VÝUKY)

albánština	makedonština
amharština	(marátština)
arménština	*mongolština
ázerbájdžánština	nepálština
barmština	(paňdžábština)
bengálština	paštština
bosenština	perština (darí, fársí, tádžičtina)
bulharština	polština
čeština	ruština
*estonština	řečtina
*finština	sinhálština
*gruzínština	slovenština
(gudžarátština)	slovinština
hebrejština	srbština
hindština	tagalog
chorvatština	*thajština
islandština	turečtina
(kannadština)	(turkmenština)
(kazaština)	ukrajinština
khmerština	urdština
(kurdština)	uzbečtina
(kyrgyzština)	*vietnamština
laoština	xhoština
litevština	zuluština
lotyština	
*maďarština	

Úroveň 3: Jazyky, které jsou pro rodilé mluvčí angličtiny mimořádně náročné

88 TÝDNŮ (DRUHÝ ROK STUDIA V DANÉ ZEMI, 2 200 HODIN
SKUPINOVÉ VÝUKY)

arabština
*japonština
kantonština
korejština

mandarínština
(min nan)
(wu)

PŘÍLOHA 3: MATERIÁLY K SYSTÉMŮM INTERVALOVÉHO OPAKOVÁNÍ

Počítačové systémy intervalového opakování: Anki

Web Anki má adresu *Ankirsrs.net*. Na stránkách najdete odkazy ke stažení pro jednotlivé platformy a pokyny k instalaci.

Až si Anki nainstalujete, musíte se ho naučit používat. Práci vám usnadní moje série videokurzů a ukázkové sady kartiček, které jsem umístil na stránku *blog.Fluent-Forever.com/chapter2*.

Ruční výroba kartiček: Leitnerovy krabičky

Pokud před chladnou modrou září obrazovky smartphonu upřednostňujete opravdový papír, můžete si systém SRS vyrobit ručně. Bude vám to trvat déle než s počítačem, v průběhu výroby se toho ale naučíte o dost víc.

Myslete na to, že mnohé online zdroje, které budeme probírat, jsou stejně užitečné, ať už používáte počítačové, nebo fyzické kartičky. Váš postup kopírování a vkládání je zkrátka jiný: trvá déle, je flexibilnější, a nejste-li úplně zdatní kreslíři, může výsledek působit mírně legračně. Když přes Obrázky Google najdete skvělou příkladovou větu se zdánlivě nepoužitelným obrázkem (Obrázky Google vám dokážou najít větu ke každému slovu, když je hezky poprosíte), budete v lepší pozici než kolega, který používá počítačovou verzi SRS. Pokud byste rádi vyrobili tři sta kartiček za večer nebo hromádku kartičkových dvojic zaměřených

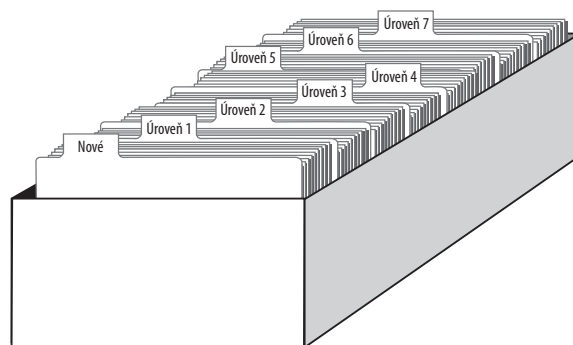
na porozumění a aktivní produkci, nadřete se ovšem víc než ten, kdo obrázky vyjímá a vkládá dvojicí klávesových zkratek.

Protože budete místo počítačové aplikace používat fyzickou krabičku, intervaly nebudou pro všechny kartičky stejné. Konečné intervaly budou u některých kartiček oscilovat mezi dvěma a čtyřmi měsíci. Neměl by to být žádný velký problém: máte-li potíže se zapamatováním kartičky, vrátí se vám dost často na to, aby si proktestila cestu do vaší dlouhodobé paměti, a pokud potíže nemáte, jupí, kartičku jste si zapamatovali.

Obstarejte si:

- Hromadu kartotéčních lístků (nejméně pár tisíc),
- velkou kartotéční krabici nebo pořadač,
- osm rozdělovačů do kartotéční krabice označených „Nové“, „Úroveň 1“, „Úroveň 2“ a tak dále až do úrovně 7,
- kalendář,
- sadu kvalitních barevných propisek nebo pastelek (díky barvám si obrázky lépe zapamatujete).

Vaše kartotéční krabice bude vypadat takhle:

LEITNEROVA KRABÍČKA

Pravidla hry

Vaše Leitnerova krabička je hra s výukovými kartičkami. Vyhráváte v okamžiku, když se vám podaří dostat všechny nové lístky až na sedmou úroveň. Abyste toho dosáhli, musíte si každou kartičku

úspěšně vybavit sedmkrát za sebou, s tím, že prodlevy mezi jednotlivými vybaveními se prodlužují. Když vyhrajete, můžete očekávat, že si každou z kartiček zapamatujete na déle než rok.

Jak se dostanete z první úrovně na druhou? Při každém opakování se podíváte na lícovou stranu kartičky a položíte si jedinou otázku: „Pamatuju si, co je na rubu téhle kartičky?“ Podle typu kartičky (slovíčka, gramatika, výslovnost) může mít tahle otázka několik částí: „Pamatuju si, jak se tohle slovo vyslovuje? Pamatuju si, jaké slovo patří k tomuhle obrázku? Pamatuju si, jak se správně píše slovo, které patří k tomuhle obrázku?“ Otázky spojené s jednotlivými typy kartiček probírám v *Galerii*.

Pokud odpověď na všechny tyhle otázky zní: „Ano, pamatuju si to!“, přesuňte kartičku o úroveň výš (např. z úrovně 2 na úroveň 3). Odpovíte-li ale na některou z nich „Ne, na tohle si nevzpomenu“, vraťte kartičku až na úroveň 1.

Jak zjistíte, kdy si máte kterou kartičku opakovat? Hra s Leitnerovou krabičkou je navržena pro každodenní hraní. Každý den proveďte tyhle dva kroky:

Krok č. 1: Vložte 15–30 nových kartiček do 1. úrovně.

Krok č. 2: Zopakujte si kartičky podle herního rozpisu.

Herní rozpis je časový plán opakující se v cyklech po 64 dnech, ve kterém se dozvíte, jak často si máte opakovat kartičky z jednotlivých úrovní. Pro představu: úroveň 1 si opakujete denně, úroveň 2 každý druhý den, úroveň 3 každý čtvrtý den a tak dál až do úrovně 7, kterou si budete opakovat každých 64 dní. Jelikož měsíc nemá 64 dnů, potřebujete si tenhle cyklus přidat do kalendáře. Uděláte to takhle:

Květen 2014							Červen 2014							Červenec 2014						
Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
				1	2	3	28	29	30	31	32	33	34			58	59	60	61	62
4	5	6	7	8	9	10	8	9	10	11	12	13	14	6	7	8	9	10	11	12
	1	2	3	4	5	6	35	36	37	38	39	40	41	63	64	1	2	3	4	5
11	12	13	14	15	16	17	15	16	17	18	19	20	21	13	14	15	16	17	18	19
7	8	9	10	11	12	13	42	43	44	45	46	47	48	6	7	8	9	10	11	12
18	19	20	21	22	23	24	22	23	24	25	26	27	28	20	21	22	23	24	25	26
14	15	16	17	18	19	20	49	50	51	52	53	54	55	13	14	15	16	17	18	19
25	26	27	28	29	30	31	29	30						27	28	29	30	31		
21	22	23	24	25	26	27	56	57						20	21	22	23	24		

Jakmile si kalendář upravíte, můžete do něj kdykoli nahlédnout a zjistit, kam jste v 64denním cyklu herního rozpisu došli (na obrázku na s. 303 jsou dnem 1 data 5. května a 8. června):

HERNÍ ROZPIS PRO LEITNEROVU KRABIČKU

(Tabulku si můžete stáhnout ze stránky blog.Fluent-Forever.com/appendix3 a vytisknout si ji)

Den 1: Úroveň 2, 1	Den 17: Úroveň 2, 1	Den 33: Úroveň 2, 1	Den 49: Úroveň 2, 1
Den 2: Úroveň 3, 1	Den 18: Úroveň 3, 1	Den 34: Úroveň 3, 1	Den 50: Úroveň 3, 1
Den 3: Úroveň 2, 1	Den 19: Úroveň 2, 1	Den 35: Úroveň 2, 1	Den 51: Úroveň 2, 1
Den 4: Úroveň 4, 1	Den 20: Úroveň 4, 1	Den 36: Úroveň 4, 1	Den 52: Úroveň 4, 1
Den 5: Úroveň 2, 1	Den 21: Úroveň 2, 1	Den 37: Úroveň 2, 1	Den 53: Úroveň 2, 1
Den 6: Úroveň 3, 1	Den 22: Úroveň 3, 1	Den 38: Úroveň 3, 1	Den 54: Úroveň 3, 1
Den 7: Úroveň 2, 1	Den 23: Úroveň 2, 1	Den 39: Úroveň 2, 1	Den 55: Úroveň 2, 1
Den 8: Úroveň 1	Den 24: Úroveň 6, 1	Den 40: Úroveň 1	Den 56: Úroveň 7, 1
Den 9: Úroveň 2, 1	Den 25: Úroveň 2, 1	Den 41: Úroveň 2, 1	Den 57: Úroveň 2, 1
Den 10: Úroveň 3, 1	Den 26: Úroveň 3, 1	Den 42: Úroveň 3, 1	Den 58: Úroveň 3, 1
Den 11: Úroveň 2, 1	Den 27: Úroveň 2, 1	Den 43: Úroveň 2, 1	Den 59: Úroveň 6, 2, 1
Den 12: Úroveň 5, 1	Den 28: Úroveň 5, 1	Den 44: Úroveň 5, 1	Den 60: Úroveň 5, 1
Den 13: Úroveň 4, 2, 1	Den 29: Úroveň 4, 2, 1	Den 45: Úroveň 4, 2, 1	Den 61: Úroveň 4, 2, 1
Den 14: Úroveň 3, 1	Den 30: Úroveň 3, 1	Den 46: Úroveň 3, 1	Den 62: Úroveň 3, 1
Den 15: Úroveň 2, 1	Den 31: Úroveň 2, 1	Den 47: Úroveň 2, 1	Den 63: Úroveň 2, 1
Den 16: Úroveň 2, 1	Den 32: Úroveň 1	Den 48: Úroveň 1	Den 64: Úroveň 1

Až si budu 5. května (den 1) hrát s Leitnerovou krabičkou, splním dva základní herní kroky. Nejdřív vložím 15 až 30 nových kartiček na úroveň 1 a pak nahlédnu do herního rozpisu. Ten mi říká:

1. Začni úrovní 2.
2. Přejdi k úrovni 1.

Já ale na úrovni 2 žádné kartičky *nemám*, vždyť teprve začínám. Poplácám se tedy po zádech za dobře odvedenou práci a přejdu k úrovni 1.

Úroveň 1 je dnes docela jednoduchá. Projdu si svých 15 až 30 kartiček. Každou, na kterou si vzpomenu, posunu na úroveň 2. Každou zapomenutou kartičku vrátím na konec balíčku úrovně 1. S dostatečným počtem opakování se mi nakonec podaří přesunout z úrovně 1 na úroveň 2 *všechny* kartičky. Jakmile se mi to podaří, mám pro dnešek hotovo.

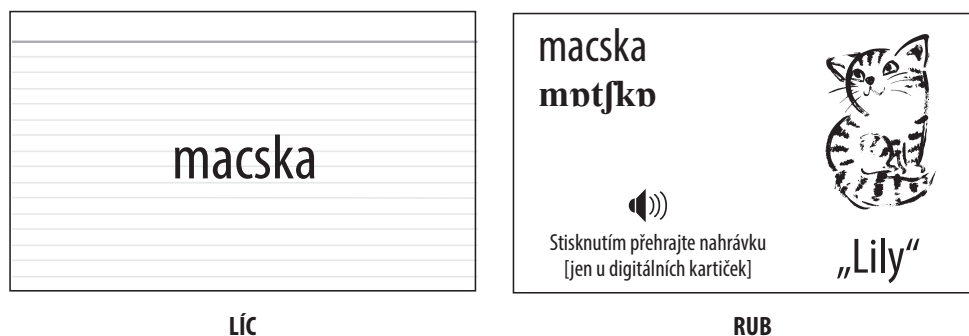
Zítřek, 6. května (den 2), se bude odvíjet dost podobně. Měl bych projít úrovně 3 a 1, ale úroveň 3 je zatím prázdná a na úrovni 1 mám jenom 15–30 nových kartiček na tenhle den. Až s nimi skončím, bude mě čekat 30–60 kartiček na úrovni 2.

Teď to začne být zajímavé. Hned další den, 7. května (den 3), mám opakovat úrovně 2 a 1. Vytáhnu tedy z krabičky oněch 30–60 kartiček na úrovni 2. Na každou se podívám jen *jednou*. Kartičky, na které si vzpomenu, postupují na úroveň 3. Zapomenuté kartičky se vracejí na úroveň 1.

V dalším kroku projdu kartičky na úrovni 1, kde se teď nachází mix 15–30 nových kartiček, které jsem tam vložil, a kartiček z úrovně 2, na něž jsem si nevzpomněl. Každou kartičku, kterou si pamatuju, posunu na úroveň 2. Zapomenuté kartičky se vracejí na hromádku s úrovní 1. Stejně jako v předchozích dvou dnech budu hromádku procházet dokola, dokud nedostanu všechny kartičky z úrovně 1 na úroveň 2. Pak si namíchám martini a zapiju úspěšný den.

Vítězná kartička

Pojďme se podívat na to, jak postupuje herním rozpisem vítězná kartička. Dne 5. května (den 1: úrovně 2, 1) vkládám tuhle novou kartičku (*macska* je maďarský výraz pro *kočku*):

Narazím na ni při procházení úrovně 1, a protože jsem ve 2. kapitole strávil takovou spoustu času tlacháním o kočkách, bez problémů si pamatuju, co *macska* znamená. Kartičku hned přesouvám na úroveň 2, dokončím zbytek opakování a Leitnerovu krabičku odložím.

Další den (den 2, úrovně 3, 1) se s kartičkou *macska* nesetkám, protože neopakuju úroveň 2. Uvidím ji znovu 3. den (úrovně 2, 1). Pořád si ji pamatuju, a tak ji posouvám na úroveň 3.

Než kartičku *macska* uvidím 6. den (úrovně 3, 1) znovu, uplynou tři dny. Teď už ji mám dvakrát zopakovanou a moje vzpomínka se upevňuje, i když mezi opakováními čekám stále delší dobu. Kartičku si pamatuju a posouvám ji na úroveň 4.

Teď budu čekat celý týden. 13. den (úrovně 4, 2, 1) se *macska* ukáže počtvrté. Před pár dny jsem se naučil slovo *matrac* (matrace), a tak chvíli váhám, jestli je *macska* zvíře, nebo vybavení do bytu. Po pár vteřinách nervy drásající nejistoty si ale vzpomenu. Kartička postupuje na úroveň 5.

Blížíme se s kartičkou *macska* k cíli. Počkám si víc než dva týdny, než ji 28. den (úrovně 5, 1) zase uvidím. Poté, co jsem zdolal zmatení *macska/matrac*, si bez problémů vzpomenu a posouvám kartičku *macska* na úroveň 6.

Úroveň 6 přichází na řadu 59. den (úrovně 6, 2, 1), celý měsíc poté, co jsem kartičku viděl naposled. Vzpomenu si na ni, postrčím ji na úroveň 7 a už skoro cítím chuť vítězství nad tímhle slovem. Teď mám ovšem před sebou hrozivě vypadající úkol: úroveň 7 se objevuje jen v 56. dni cyklu (úrovně 7, 1). Tuhle kartičku tedy zase uvidím, až se zopakuje celý cyklus – to znamená za dva měsíce. Až se kartička vrátí, můžu všechno ztratit. Pokud si nedokážu vzpomenout, propadne se *macska* až na úroveň 1 a já si budu muset celý proces zopakovat od začátku. Když si vzpomenu, vyhrávám a *macska* odchází na penzi a zbytek svých dnů bude trávit v pohodlí mé dlouhodobé paměti.

CO KDYŽ DEN NEBO DVA VYNECHÁM?

Projděte veškeré opakování z promeškaných dní a začněte vždy *nejvyšší* úrovní kartiček. Pokud jste například vynechali dny 57 (úrovně 2, 1) a 58 (úrovně 3, 1), v 59. den (úrovně 6, 2, 1) projděte úrovně 6, pak 3, pak 2 a nakonec 1. Abyste si uvolnili čas na opakování, můžete protentokrát přeskočit učení nových kartiček.

PŘÍLOHA 4: KLÍČ K MEZINÁRODNÍ FONETICKÉ ABECEDĚ

Tahle příloha má jediný cíl: odhalit vám, jak se tvoří nové zvuky. Pokud nepoužíváte Leitnerovu krabičku, nepotřebujete se nutně učit všechny fonetické symboly svého cílového jazyka zpaměti (i když se to podle mě obzvlášť na začátku vyplatí). Určitě ale narazíte na pár výstředních hlásek – a tahle příloha vám vysvětlí, jak si s nimi poradit.

Má to háček: tohle je jen podpůrný materiál. Bavíme se o pohybech a zvucích v knize, která je z podstaty statická a tichá. Doporučuji proto následující postup: dejte si od knihy na pětatřicet minut pauzu a podívejte se na můj seriál o IPA na YouTube (blog.Fluent-Forever.com/videos). Až se pak setkáte se zvukem, u kterého netušíte, jak ho udělat, můžete se k téhle části vrátit a potřebné informace si vyhledat.

Abeceda IPA trpí infekční žargonitidou – z termínů jako *znělá labiovelární aproximanta* (známá též jako *w*) můžete dostat vyrážku a probouzet se v noci zalití studeným potem. Abych vás žargonu uchránil, sestavil jsem tenhle klíč – považujte ho za ochranný oblek. Přesto nezapomínejte, že vstupujeme na nebezpečné území. V IPA je ukrytá *velká spousta* informací, z nichž potřebujete jen malou část. Naším cílem je vběhnout dovnitř, naučit se tvořit kýžený nový zvuk a co nejrychleji zase pádit pryč. Nepokoušejte se v té nebezpečné zóně zůstat ani o chvilku déle, než je nutné. Dostali byste z toho horečku.

Opravdu potřebuju mezinárodní fonetickou abecedu?

Ne, nezbytná není. IPA byla vymyšlena před sto lety, zatímco lidé se úspěšně učí jazyky přece jen o něco déle. Jako všechno ostatní v téhle knize je IPA jen nástroj. Pokud vám přijde užitečná, používejte ji. Jestli vás při pouhém pohledu na ni jímá hrůza, přeskočte ji. Než ale půjdete dál, zkuste tohle: V téhle části nepřestanu omílat svůj seriál na YouTube. Podívejte se jen na prvních pár minut. Jestli se vám to bude zdát zajímavé, dívejte se dál. Jestli ne, video vypněte. IPA není pro vás, ale to vůbec nevadí. Jděte si místo toho pohrát s nějakými zábavnými novými slovy (a poslouchejte nahrávky na *Forvo.com!*).

Struktura souhlásek a samohlásek

Prakticky všechny souhlásky jsou tvořeny kombinací tří informací:

- Kde máte jazyk?
- Co jazyk na daném místě dělá?
- Dělají něco hlasivky?

V samohláskách se spojují dvě informace:

- Kde máte jazyk?
- Máte zaokrouhlené rty?

To je vše. Nebo skoro vše. Právě tyhle informace slyšíme, když posloucháme, jak někdo mluví. Sám je používám ke korekci přízvuku mých studentů: Slyším, kde mají jazyk, a dokážu jim říct, kam ho přesunout.

Jakmile se správně naladíte, dokážete se úplně stejně opravovat sami. Naše uši a ústa jsou úzce propojeny. Nikdo vám nikdy nevysvětloval, jak vyslovit „k“, a přesto jste se naučili zdvihnout zadní část jazyka a dotknout se jí měkkého patra přesně tím správným způsobem, aby zazněla hláska „k“. K vytváření nových

zvuků potřebujete jen získat trochu povědomí o věcech, které ve své mateřštině děláte automaticky, a pak to lehce poupravit.

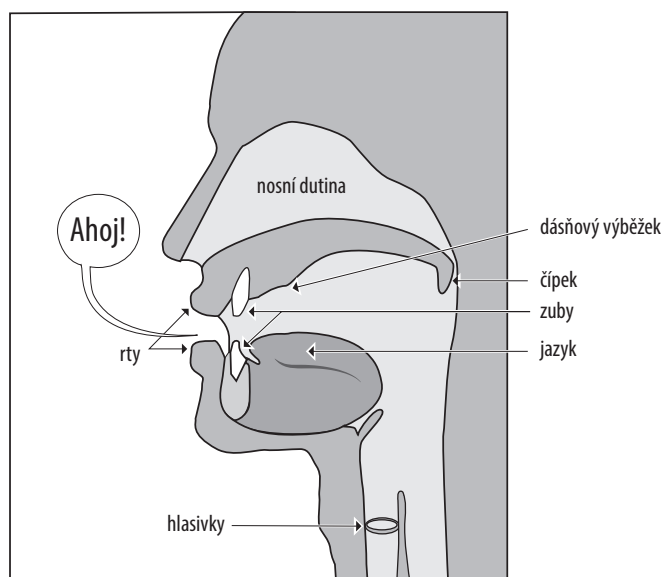
Pojďme si tedy vybudovat základní povědomí. Začneme souhláskami.

K materiálům

Pokud se ve vašem cílovém jazyce používá nějaká šílená souhláska vyžadující strčit si prst do pusy a zlomit si na něm kloub, vaše učebnice ji bezpochyby dopodrobna popíše. Navíc k ní jistě najdete tutoriály na YouTube. Takže žádné strachy. Vzbudí-li ve vás tahle příručka opravdovou zvědavost, jak se dají utvářet zvuky, prozkoumejte můj web, shromáždil jsem tam docela dost zajímavých informací.

Souhlásky – místo artikulace: Kde máte jazyk (případně ret nebo oba rty)?

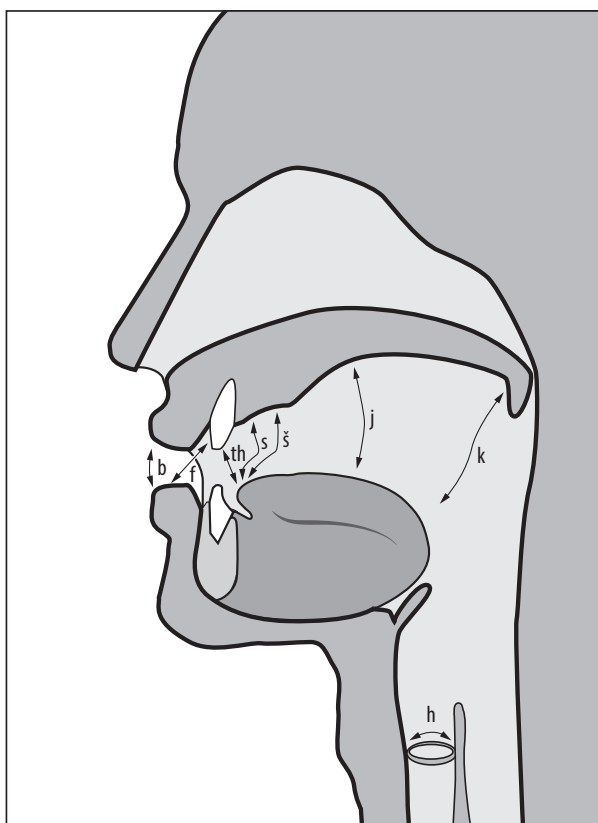
Tady je mluvící hlava, kterou jsem kdesi vystrchal. Jmenuje se Frank.

Dívejte se na Franka a řekněte tohle:

b, f, th (jako v anglickém „they“), s, š, j, k, h

Všimněte si, že *b* začíná na rtech, při *f* se váš dolní ret dotkne horních zubů a každá další hláska se v ústech posouvá dál dozadu:

To máme hned osm z jedenácti možných umístění vašeho jazyka a rtů. Budeme je označovat příslušnými souhláskami (místo B, místo F, místo S atd.).

Tři další místa artikulace: francouzské , arabské Ajn a Apuovo D

Co nám chybí? Mezi *k* a *h* se skrývají dvě místa artikulace: Jedno z nich se nachází tam, kde se jazyk dotýká vašeho čípku (v tomhle místě se tvoří francouzské *r* nebo hrdelní *ch*, jaké se vyslovuje v hebrejském slově *chanuka*), a jedno leží v nejzazším místě, kam dokážete zasunout jazyk (např. u arabského *ajn*, které se dá [lás-kyplně] popsat jako „snaha zadusit se vlastním krkem“).

Poslední chybějící místo artikulace pravidelně uslyšíte v seriálu *Simpsonovi*. Vybavíte si Apua, indického majitele obchodu s potravinami Kwik-E-Mart? Jeho osobitý přízvuk v angličtině tvoří z velké části zvláštní umístění souhlásek *d* a *t*. Normálně se *d* a *t* vyslovují na stejném místě jako *s*, a to špičkou jazyka (zkuste si říct: „s, d, t“). Hank Azaria, herec (nikoli indického původu), který v seriálu namlouvá šerifa Clancyho Wigguma, barmana Vočka a Apua, vyslovuje na stejném místě i Apuovo *d*, jen místo špičky jazyka používá jeho *spodní stranu*, zatímco špičku jazyka roluje dozadu směrem k patru. Díky tomu zní jeho *d* a *t* spíše jako buben tom tom než jako vířivý buben a nezaměnitelně sdělují: „Tenhle chlápek je určitě z Indie.“ Vy budete v tomhle místě artikulace vyslovovat zvuky, pokud se učíte hindsky, čínsky nebo švédsky.

Souhlásky – typ zvuku: Co to tam děláte?

Souhlásek máme o dost víc než osm, v každém umístění tedy musí být několik možností. Zkuste vyslovit tuhle skupinu souhlásek:

t, n, s, l, r

Všechna se vyslovují ve stejném místě (místo S). Jednotlivé hlásky se ovšem liší v tom, zda a jak umožníte vzduchu proudit okolo jazyka. S jazykem můžete manipulovat osmi způsoby a pět (Češi šest) z nich už často používáte:

TYP T (PRUDKÉ UVOLNĚNÍ VZDUCHU): U těchto souhlásek bráníte proudění vzduchu, dokud se nevytvoří takový tlak, že se vzduch náhle uvolní v prudkém nárazu zvuku, třeba i s trochou slin. Do téhle skupiny spadají *t, d, p, b, k* a *g*.

TYP N (PROUDĚNÍ VZDUCHU NOSEM): Tyhle souhlásky nevycházejí ven ústy, ale nosem. Spadají sem *n* a *m*.

TYP S (SYČIVÉ, ŠUSTIVÉ, BZUČIVÉ ZVUKY): V téhle skupině je velká spousta zvuků, od sykavého *s* přes bzučivé *z* až po šustivé *š*. Tvoří se tak, že mezi patrem a jazykem necháte kousíček volného prostoru, kudy může proudit vzduch. Touhle skulinkou vzduch prudce vystřeluje a vytváří nejrůznější rozzlobené šumy – od syčivého nebo šustivého *f, s, š, h* a *th* jako ve slově *thing* až po bzučivé zvuky typu *v, z* a *th* jako ve slově *this*.

TYP L (VZDUCH PROUDÍ PO STRANÁCH JAZYKA): Bráníte vzduchu, aby unikal středem, ale dovolujete mu volně proudit po stranách jazyka. V angličtině (i češtině) máme jen jednu takovou souhlásku: *l*.

TYP R (MÍRNÁ PŘEKÁŽKA, TĚMĚŘ SAMOHLÁSKA): Anglické *r* je podivuhodný tvor. Je to jeden z nejtěžších zvuků na vyslovení, proto většina anglicky mluvících dětí značnou část dětství mluví o *wascally wabbits* (uošťáckých kuálících). Proudů vzduchu nekladete žádnou překážku, jen zdviháte jazyk přesně tolik, aby se zvuk změnil. V angličtině existují tři takové souhlásky: *r, w* a *y* jako v *yellow* (v češtině máme jedinou – *j*). Vlastně se blíží spíš samohláskám než souhláskám (při anglickém *r* se jazyk nedotýká patra; *w*, které slyšíme třeba ve slově *what*, zní přibližně jako české *u*; a *y* jako ve slově *yellow* se vyslovuje jako *j*, při kterém se jazyk patra rovněž nedotýká).

Zbývají poslední tři typy. První a druhý se objevují například ve španělštině a třetí v islandštině:

VIBRAČNÍ TYP (JAZYK /RTY VIBRUJÍ V PROUDU VZDUCHU): Takto se vyslovuje španělské dvojité *r* (jako ve slově *carro* [auto]). Jazyk se zdvihne do místa *S*, přitom však nedovolí vzduchu prosyčet ven, ale pleská zběsile o patro. Pokud necháte vibrovat pro změnu čípek o zadní část jazyka, dostanete zase francouzské *r*. Jupí.

KLEPACÍ TYP (JAZYK/RTY O SEBE KLEPNOU JEN JEDNOU): Tohle je to druhé španělské *r* (jako ve slově *caro* [milý]). Postupujete úplně stejně jako u vibrační souhlásky, jen místo několikerého zavibrování jazykem jen jednou klepnete. Hodně se to podobá extrémně zkrácenému *d*. Pokud se snažíte správně vyslovit španělské *caro*, často přimějete jazyk k žádoucímu chování tak, že vyslovíte „*cado*“ a v hlavě si přitom představíte „*caro*“.*

TYP ŠÍLENÉ ISLANDSKÉ L (Š. I. L. – SRKAVÝ, VLHKÝ ZVUK PODOBNÝ „L“): Pokud se neučíte islandsky, velšsky nebo některý z indiánských jazyků, můžete tuhle souhlásku ignorovat, je ale tak podivuhodná, že vám ji nemůžu zatajit. Pamatujete si, jak u souhlásek typu *L* necháváte vzduch volně proudit okolo boků jazyka? U šíleného islandského *L* tenhle kanál vzduchu zúžíte, až uslyšíte hlasitý, vlhký, skřípavý zvuk tvořený proudem vzduchu narážejícím na stoličky. Dal by se zapsat asi jako „*ttttthhhhlpthshphtl*“.

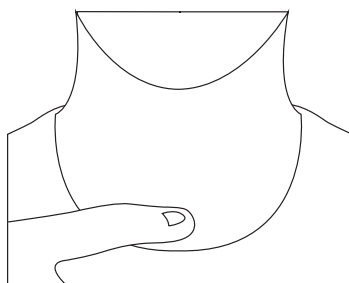
Zvládnete vyslovit správné francouzské *r* čistě vibrací čípku o zadní stranu jazyka? Nejspíš ne. Nezapomínejte, že tenhle klíč má být jen *doplňkem vašich uší*. To uši vás naučily všechny pozice jazyka potřebné ve vaší mateřštině a udělají za vás většinu práce také v novém jazyce. Teorii – vibrující čípky a tak dál – probíráme jen proto, abychom uším a jazyku podali pomocnou ruku, když je

* České *r* bychom zařadili někam mezi dvě španělská – vibruje dvakrát až třikrát. Pozn. red.

třeba. Stručný popis „nasměrujte jazyk k mandlím“ je někdy to jediné, co nám chybí k překlenutí propasti mezi tím, co slyšíme, a tím, co dokážeme vyslovit.

Souhlásky – znělost: Dělalí něčo vaše hlasivky?

Poslední dílek znalostí o souhláskách je ze všech tří nejjednodušší. Dejte si prst na krk.

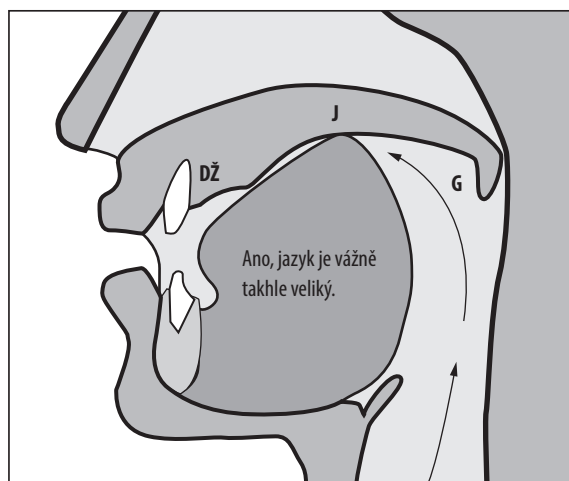
Teď porovnejte zvuky „ssss“ (jako had) a „zzzz“ (jako včela). Všimněte si, že u „ssss“ necítíte, že by v hrdle něco bzučelo, kdežto u „zzzz“ ano. Tohle bzučení je zvuk, který vydávají vaše hlasivky, když dělají to, co umějí nejlépe – vibrují. Vibrující (znělé) a nevibrující (neznělé) souhlásky se často vyskytují ve dvojicích: třeba *b* a *p*, *v* a *f*, *d* a *t*, *g* a *k*. Všimněte si, že hlasivky bzučí i u souhlásek, které ve skutečnosti nijak bzučivě nezní: „nnnnnnnn“.

Nové souhlásky a dekodovací tabulka k IPA

Chcete-li vytvořit novou souhlásku, vyberete si a namixujete hodnoty všech tří vlastností.

Vytvořit zvuk na základě pouhého technického popisu, bez konkrétní hlásky, která by vám zněla v uších a kterou se snažíte napodobit, může být trochu obtížné. Ale proč to nezkusit.

Maďarské slovo *magyar*, které znamená „maďarština“, zní jako kříženec mezi „madžar“ a „magjar“. Nepřekvapí, že ona souhláska skutečně leží na půl cesty mezi *dž* („madžar“) a *g* („magjar“), v místě J:

Držte špičku jazyka dole u zubů a zkuste říct „dž“. Střední část jazyka by se měla posunout nahoru. Pokud se vám to podařilo, právě jste ústy zvládli docela složitý manévr – spojili jste místo artikulace J, typ T (prudké uvolnění vzduchu) a vibrující hlasivky do nové souhlásky. Gratuluji.*

Tohle je základní metoda, jak zvládnout nové souhlásky. Ve vašem cílovém jazyce by to pro vás mělo být jednodušší, protože už jste zvuk, který se snažíte reprodukovat, slyšeli (a protože jste se podívali na to video, o kterém jsem vám říkal, ať se na něj podíváte).

O pár stránek dál najdete opoznámkovanou verzi standardní tabulky souhlásek v IPA. Tady je návod, jak ji používat:

* Jako Češi si můžeme snadno ověřit, zda jsme postupovali správně, a dokonce k tomu nepotřebujeme žádné nahrávky ani jiné pomůcky. Pokud jste se touhle teoretickou oklikou propracovali až k českému *d'*, gratulujeme! Právě to je ta (nejen) maďarská souhláska. Pozn. red.

1. Hrajte si chvíli s nahrávkami v jazyce, který se učíte. Využijte jakékoli ze zdrojů uvedených na konci kapitoly o zvuku (svoji učebnici, výslovnostní příručku, trenažér výslovnosti, *Forvo.com*, zkratka cokoli). Zkoušejte napodobit všechny zvuky, které uslyšíte. Postupně nejspíš vyfiltrujete několik problematických souhlásek. Vpozorujte, jak se tyto zvuky nejčastěji zapisují. Když si je vyhledáte v abecedě IPA, zjistíte, co dělat s pusou.

2. Vyhledejte si na Googlu „IPA pro [sem vložte jazyk]“ (případně zadejte dotaz v angličtině např. „IPA for French“). Najdete článek z Wikipedie, který vypadá zhruba takhle (hledal jsem „IPA for Spanish“):

Souhlásky		
IPA	Příklady	Přiblížení k angličtině
b	bestia; embuste; vaca; envidia	best
β	bebé; obtuso; vivir; curva	mezi baby a bevy
d	dedo; cuando; aldaba	dead
ð	dádiva; arder; admirar	this

Řekněme, že vás trápí druhý zvuk z tohoto seznamu: **β**. Ve slovech jako *bebé* a *vivir* slyšíme jakéhosi zvláštního křížence *b* a *v* a vy byste rádi věděli, co máte proboha dělat s pusou, když takhle slova vyslovujete. Pojdme tedy prozkoumat, jak takové **β** vytvořit.

3. Ze všeho nejdřív se ujistíme, jestli nejde o zvuk, který už známe ze své mateřštiny. To se může stát, když oko šálí uši. Španělské slovo *envidia* (závist) se kupříkladu vyslovuje s *b*: „enbidia“. Hlásku *b* obvykle poznáte na poslech bez potíží, přesto se můžete přistihnout, že tváří v tvář neznámému zápisu svůj odhad zpochybňujete. Jen pro jistotu se tedy podíváme po problematickém **β** mezi zvuky z mateřštiny.

Zde je tabulka IPA s šestnácti souhláskami, pro které znáte i symboly IPA, protože to jsou zkratka běžná písmena:

IPA	Příklady	IPA	Příklady
b	být, blesk, bzukot	m	mouka, mladý, dům
d	délka, modlitba	n	nyní, den
dz	leckdo	p	pyl, ples, lebka, šváb
f	foukat, flétna, kavka, lov	r	robot, rtuť, var
g	guma, gril, kdo	s	sůl, sluha, zkáza, kaz
j	jenom, jméno, kraj	t	ten, tlak, matka, podkova, led
k	kolo, klid, mág	v	vítr, vrata, vdova, kov
l	lak, lhát, vůl	z	zima, zloba, uzda, sdružení

Nepřekvapí, že **β** mezi nimi není. Hledáme dál. Ze svého mateřského jazyka znáte ještě několik dalších zvuků. Pro ty se ale používají podivné symboly:

IPA	Příklady	IPA	Příklady
c	lať, těšit, ticho, loďka, loď	ɾ	řeka, řvát
dʒ	džem, léčba	ɽ	chřest, keř
ɦ	hořet, hlas	ʃ	šelest, šlacha, štěstí, vážka, muž
ɟ	ďas, děda, dík	ts	cena, clona, pocta, klec
ɫ	Vltava, kýbl	tʃ	čas, člun, kočka, poněvadž
ɲ	tramvaj	x	chomout, chleba, prach, nehty, práh
ɲ	laň, koně, nyní	ɣ	abych byl
ŋ	Hanka, banka, mango	ʒ	žár, žlutý, každý
ʀ	vrba, vichr	ʔ	máma ʔa táta*

Bohužel ani tady žádné **β** není. Zhluboka se nadechneme a pokračujeme k dalšímu kroku.

4. Téměř všechny možné souhlásky najdete ve velké dekódovací tabulce na další stránce. (Chybí tam mlaskavky z jazyků

východní a jižní Afriky. Předpokládám, že pokud se je učíte, víte, co děláte, nebo máte dobrého učitele!) Vběhnete tedy do tabulky, najdete svůj symbol, získáte potřebné informace a prcháte zpátky, než vás rozbolí hlava. Hledáte odpovědi na následující otázky:

- Kde máte jazyk a rty? (horní řádek)
- Co jazyk a rty dělají? (sloupec vlevo)
- Zapojují se vaše hlasivky? (U souhlásek označených hvězdičkou [*] jsou hlasivky aktivní.)

* **ʔ** neboli ráz představuje rozdíl mezi „nebrečelo“ a „nebreč, Elo“ nebo „chlupatý“ a „chlup a ty“. Je to důležitá souhláska v arabštině (a v menší míře taky v němčině).

Místo artiklace

	B oba rty	F dolní ret / horní zuby	Th špička jazyka / horní zuby	T špička jazyka / dásňový výběžek	Š špička jazyka / zadní část dásně	Apuovo D spodní strana jazyka / dásně	J střed jazyka / tvrdé patro	K zadní část jazyka / měkké patro	 R zadní část jazyka / čípek	Ajn „udav se“	H hlasivky
T prudké uvolnění vzduchu	p b *			t d *		t d *	c j *	k g *	q g *		ʔ
N vzduch proudí nosem	m *	m *		n *		ŋ *	ŋ *	ɲ *	N *		
Vibrace jazyk/rty vibrují	B *			r *					R *		
Klepnutí jazyk/rty o sebe jednou klepnou		v *		r *		r *					
S sýčivý, šušťivý nebo bzučivý zvuk	β *	f v *	θ ð *	s z *	ʃ ʒ	ʂ ʐ *	ç j *	x ɣ *	χ ʁ *	ħ ʕ *	h ɦ *
Š. I. L. srkavé vlhké L				l ɮ *							
R mírná překážka, skoro samohláska		ʋ *		r *		r *	j *	ɥ *			
L po stranách jazyka				l *		l *	ʎ *	l *			

*Hlasivky vibrují jako u „zzz“ nebo „mnn“.

TADY JE!

1. Najděte svoji problematickou souhlásku.

2. Odhalte její tajemství.

3. Rychle pryč!

Co hlava, nebolí? Tady máme všechno, co jsme se o **β** dozvěděli:

- Místo artikulace: Oba rty (jazyk nedělá nic).
- Typ zvuku: Syčivý, šustivý nebo bzučivý.
- Hlasivky: Přesně tak – jsou aktivní.

Než tyhle informace využijeme, vrátíme se ke svým uším. Všechny souhlásky z naší mateřštiny jsme se jako děti koneckonců naučili jen a jen ušima. Zapojte je i teď. Jděte na *Forvo.com* a získajte tam nahrávku příkladového slova. Můžete použít *bebé* nebo *vivir* z našeho článku o abecedě IPA pro španělštinu na Wikipedii. Jak už jsem řekl na začátku, naše hláska zní jako kříženec mezi *v* a *b*.

Teď můžete zapojit informace z dekodovací tabulky. Naše **β** si žádá, abyste spojili rty a nechali mezi nimi pronikat jen tolik vzduchu, aby vznikl bzučivý zvuk. V zásadě vyslovujete *v*, ale místo toho, abyste se spodním rtem dotkli zubů, dáte oba rty k sobě.

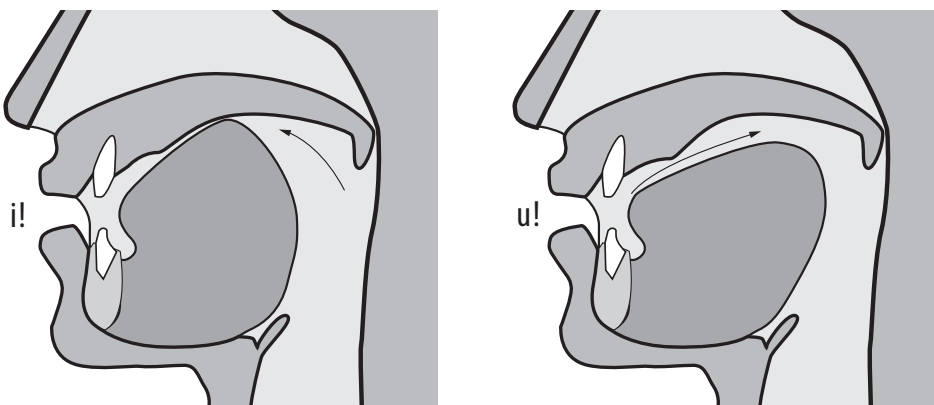
Jste zmatení? A mám vás! Koukejte si konečně pustit to video. Jakmile to uděláte, tohle všechno bude dávat mnohem větší smysl (dekodovací tabulka se tím ale bohužel nezmenší).

Samohlásky: Kde máte jazyk?

Samohlásky jsou na jednu stranu jednodušší než souhlásky, na druhou ale zároveň těžší. Při jejich vyslovování neprovádíte žádné složité pohyby, aby ovšem samohláska zazněla správně, musíte mít jazyk ve velmi přesné pozici. V praxi pro vás bude hledání téhle pozice jednodušší, když se spolehnete na svoje uši a budete napodobovat, co slyšíte, spíš než když se budete snažit poskládat jazyk na nějaké konkrétní místo. Znalost základních pozic jazyka vám ovšem může pomoci, když vás bude nějaká podivná samohláska trápit.

Jazyk se může pohnout nahoru, dolů, dopředu a dozadu. Řekněte *i*, *e*, *a* a sledujte, jak se jazyk v ústech hýbe od nejvyšší pozice (*i*) přes střední (*e*) k nízké (*a*). Pohyb dopředu a dozadu

se pozoruje o něco hůř. Řekněte *i*, *u*, *i*, *u*. Na chvíli si nevšímejte vylomenin, které dělají vaše rty, a soustřeďte se na jazyk. Při *i* se pohne dopředu, při *u* zase dozadu.

Jde o nepatrné pohyby, třeba jen o centimetr – právě taková je vzdálenost mezi jakýmkoli dvěma samohláskami. To proto jsou v tomhle úkolu tak důležité vaše uši. Z popisu souhlásky se dá něco praktického vytěžit relativně snadno. („Dejte rty k sobě a foukejte, dokud o sebe neklepnou a ven nevyjde ‚b‘.“) Samohláska je z jiného těsta. „Dejte jazyk do polohy *i* a pak ho posuňte o čtvrt centimetru dozadu a o půl centimetru dolů“ – užitečnost takového popisu je přinejmenším diskutabilní. S takovými informacemi budeme pracovat jinak: srovnáme vaši novou samohlásku s těmi, které už *znáte* (angličtina jich má nejméně devět, podle toho, jak je počítáte). U většiny nových samohlásek, s nimiž se setkáte, budete jazyk klást přesně mezi dvě známé samohlásky. Případně může být nová samohláska *stejná* jako některá ze známých, jen uděláte něco jiného s vašimi rty.

Samohlásky: Jsou vaše rty zaokrouhlené?

Pravděpodobně se budete potřebovat naučit oddělit rty od jazyka.* Už jsme mluvili o poloze jazyka při vyslovování *i* a *u*. Teď se podíváme, co u toho vyvádějí rty, které jsme předtím ignorovali. Tady máte nějaké rty. Jaké samohlásky vyslovují?

To nedokážeme odhadnout. Jakým jazykem mluví? My zaokrouhlujeme rty do kroužku při *u* a protahujeme do stran při *i*, to ale nejsou jediné možnosti. V korejštině existuje *u* s protaženými rty a čínština, francouzština i němčina mají zase zaokrouhlené *i*.

Zkuste si to. Tak jako předtím řekněte *i*, *u*, *i*, *u* a vnímejte, jak se jazyk posouvá dozadu (*u*) a dopředu (*i*). Pak si jednu z těchto poloh jazyka vyberte (třeba *i*) a trochu ji prodlužte (*ííííí*). Potom, aniž se jazyk pohne dozadu, sevřete rty do kroužku. Uslyšíte, jak se zvuk změní v jakýsi zvláštní hybrid mezi *u* a *i*, což je přesně ta hláska, kterou hledáme. Voilà! Teď umíte správně vyslovit *fondue*.

Nové samohlásky a dekodovací tabulka IPA

Teď si pohrajeme s dekodovací tabulkou IPA pro samohlásky.

1. Stejně jako u souhlásek věnujte nějaký čas napodobování slov ve svém cílovém jazyce, až najdete ta, která vám působí problémy. Všimněte si, jak se píšou.

* Přínejmenším pokud se učíte francouzsky, německy, rusky, portugalsky, korejsky, čínsky nebo japonsky. Z jedenácti nejčastěji studovaných jazyků můžete být v klidu ve španělštině, italštině, arabštině a hebrejštině.

2. Teď do Googlu zadejte „IPA pro [sem vložte jazyk]“ a vyhledejte kýžené samohlásky. Tady je výpisek z anglického článku o abecedě IPA pro francouzštinu:

Samohlásky		
IPA	Příklady	Přiblížení k angličtině
o	sot, hôte l , haut, bureau	přibližně jako boat (skotská angličtina)
ɔ	sort, minimum	jako not (britská angličtina)
u	coup	too
y	tu, sùr	přibližně jako few

Cílem tabulek tohoto typu není říct vám o příkladových slovech všechny podrobnosti. Neřeknou vám například nic o přízvuku v daném slově (tedy např. o tom, že anglické *a convert* znamená konvertita, kdežto *to convert* znamená proměnit) ani o intonaci (třeba o rozdílu mezi *Prosím?* a *Prosím.*). To od nich ovšem ani nechcete. Tyhle informace můžete získat z nahrávek nebo průvodců výslovností ve vaší gramatické příručce či slovníku.

Tyhle tabulky nám slouží k tomu, abychom snáz našli symboly pro problematické zvuky. Řekněme, že se učíte francouzsky a narazíte na skupinu slov jako *eau* (voda), *beau* (krásný) a *anneau* (prsten). Všechna tři slova zní opravdu *hodně* podobně – zdá se, že ve všech je stejná samohláska – ale nedaří se vám přijít na to, jak tuhle samohlásku zformovat. Vyhledáte si „IPA for French“ a objevíte podobný pravopis v jednom z příkladových slov: *bureau*. Podle tabulky se vaše obtížná samohláska zapisuje v IPA jako *o*. Teď už jen potřebujete zjistit, jak tohle *o* zní.

Tabulka k francouzské fonetické abecedě nabízí anglická slova s hláskami, jež jsou té kýžené nejbližší. To nám ale moc nepomůže. Doporučení jsou totiž plná odkazů na různé výstřední přízvuky a rad typu „přibližně jako *v zásadě cokoli*“ – doporučuji vám brát tyhle pomůcky s opravdu velkou rezervou (a to ještě za předpokladu, že vůbec víte, jak vyslovit slovo *boat* se skotským přízvukem).

Jen tak pro zábavu se podívejme na všechny čtyři samohlásky, které tady máme: **o, ɔ, u** a **y**.

3. Nejprve si ověřte, jestli některé z nich neznáte ze své mateřštiny:

IPA	Příklady
a	matka
a:	máma
ɛ	let
ɛ:	létat
ɪ	klid, byl
i:	klít, být
o	pod
o:	móda
u	kup
u:	úroda, kůlna

Umíte-li anglicky (se správnou výslovností), pravděpodobně znáte i anglickou sadu samohlásek:

IPA	Příklady
ɑ	father, bra
æ	cat, sad
ɛ	head, dress
ɪ	sit, mill
i	heat, seed
ʌ	run, dull
ʊ	put, hood
u	boot, ruse
ɔ	thought, dawn

Jak to obvykle bývá, pár samohlásek se shoduje. Ukáže se, že francouzské **u** (jako ve slově *coup* [rána/úder]) a **o** (jako ve slově *bureau* [kancelář/úrad]) jsou naše známé *u* jako ve slově *kup* a *o* jako ve slově *pod*. Hlásku **ɔ** (jako ve francouzském slově *sort* [osud/úděl]) znáte možná z angličtiny. Zjednodušeně řečeno, jde o trochu otevřenější *o*, které se vyskytuje například ve slově *thought* (myšlenka).

Čas od času se vám podaří ukořistit několik dalších samohlásek v párech, kterým se říká dvojhlasčky: začínají jednou samohláskou a automaticky přejdou v jinou (např. české slovo *houba* v sobě obsahuje dvojhlasčku *ou*, anglické *high* zní zase jako *ha + i*). Tyhle dvojhlasčky nám občas pomohou najít zvuk, který se v našem jazyce samostatně nevyskytuje.

Česká tabulka dvojhlasček bohužel žádné nové objevy nepřináší:

IPA	Příklady
au	auto
ɛu	euro
ou	louka

Anglickým mluvčím ale jejich tabulka pomůže. Najdou v ní francouzské (i české) *o*:

IPA	Příklady
eɪ	ray , písmeno „A“
aɪ	high , písmeno „I“
oʊ	so , písmeno „O“
ju	use , písmeno „U“
ɔɪ	boy, coin

Dvojhlasčky uvedené v tabulce s angličtinou jsou jedním z punců amerického přízvuku (britský přízvuk jen používá jiné

dvojhlasíky). Francouzské *o* (jako v názvu francouzského dezertu *pot de crème*) zůstává „na místě“ a nemění se v žádnou jinou hlásku (stejně jako české *o*). Americké *o* (jako v americké verzi téhož názvu, který dělá z původního „po“ něco jako „pou“ *de crème*) tančí po celé puse. Pokud Američan dokáže svoje *o* zklidnit a udržet na místě, najde francouzské *o*. Může to trénovat vyslovováním hodně prodlouženého *oh* (které se vyslovuje přibližně jako „ou“): „ooooooooohhhhhhhh“. Musí se zastavit dříve, než se jazyk na konci pohne. S trochou praxe tak i Američané mohou svoje *o* najít a rodilí mluvčí francouzštiny pak v hovoru nebudou přecházet do angličtiny – zčásti proto, že nedokážou odhalit, odkud tenhle člověk je a jestli vůbec anglicky mluví.

Teď už nám zbývá jen najít *y*. Tabulka pro dekodování samohlásek není tak monstrózní jako ta pro souhlásky, ale než se do ní ponoříte, přece jen se zhluboka nadechněte.

4. Najděte svou novou samohlásku v tabulce (strana 328). Zajímají vás dvě informace:

- Kam patří jazyk? (Podívejte se na nejbližší známou samohlásku.)
- Mají být rty v kroužku? (U samohlásek s hvězdičkou [*] se rty zaokrouhlují.)

V tabulce najdete tohle:

Pozice jazyka je u francouzského *y* stejná jako u *í*, kdežto rty jsou nastavené jako při vyslovování *u*. Sežeňte si nahrávky francouzských slov s *y* (*tu, sûr, fondue*) na *Forvo.com* a nechte se vést ušima. Nezapomínejte, že IPA je jen *pomůcka* k vašemu nejúčinnějšímu nástroji – uším. Když se novou bláznivou samohlásku nejdřív naučíte *slyšet*, půjde vám její vyslovování mnohem snáz.

1. Najděte svou samohlásku. Jazyk vepředu (jako při „i“)

2. Odhalte její tajemství (a tajemství jejích sousedů).

3. Rychle pryč! Jazyk vzadu (jako při „u“)

TADY JE!

„klit“

„klid“

„put“ (angl.)

„pod“

„let“

„cat“ (angl.)

„matka“

„run“ (angl.)

„law“ (angl.)

„father“ (angl.)

* Zaokrouhlené rty (jako při „u“)

PŘÍLOHA 5: VAŠICH PRVNÍCH 625 SLOV

Představuji vám vašich prvních 625 slov! Právě na nich postavíte svůj nový jazyk. Máte před sebou výběr z těch nejfrekventovanějších výrazů, s kterými se potkáte v každém jazyce a které se dají relativně jednoduše naučit s pomocí obrázků. Dohledání překladů ani obrázků k těmto slovům by vám nemělo dělat žádné větší problémy. Celý seznam si do paměti uložíte během měsíce až dvou.

Jedno varování

Jelikož se jedná o seznam slov konkrétního jazyka – vaší *mateřštiny*, najít jednoduchý překlad ke každé položce nebude možné. Může se stát, že pro to, co označujete jedním slovem, jich váš cílový jazyk používá několik – ruština má třeba dva různé výrazy pro modrou (tmavě modrý = *sinij*, světle modrý = *goluboj*). Nebo naopak – taková vietnamština má zase pro modrou a zelenou jen jeden výraz. Slova si v jednotlivých jazycích zkrátka vždycky neodpovídají 1:1.

Tenhle seznam by nám měl šetřit čas, takže když zjistíte, že vám některá jeho položka dělá potíže, přeskočte ji. V moři plave spousta dalších slov. Strávíte-li minutu nebo dvě zkoumáním nějakého těžko postižitelného výrazu na Obrázcích Google, nic se nestane, pokud ale žádný z obrázků nedává valný smysl, bude lepší věnovat čas něčemu jinému. Jeďte dál.

Při práci se slovníkem nebo konverzační příručkou možná objevíte pár zajímavých slov, která v tomhle seznamu *chybějí*. Naučte se je taky. Je to koneckonců vaše slovní zásoba, učte se tedy slova, jaká chcete – jediná podmínka je, že to zvládnete s obrázky.

Který slovní tvar se naučit?

Většina jazyků využívá různé slovní tvary. Slova *jíst, jí, jedl, jedla, jedlo* znamenají přibližně to stejné, totiž činnost spojenou s vkládáním jídla do úst. V téhle chvíli se tím nezatěžujte a jednoduše se uče jen základní formu, kterou váš slovník uvádí jako první. Většinou se jedná o podstatná jména v prvním pádě jednotného čísla, infinitivy sloves a (u jazyků rozlišujících rod) přídavná jména v mužském rodě. Štourat se ve slovních tvarech se naučíte v 5. kapitole.

Formátování

Tenhle seznam vám dávám ve dvou různých formátech: v řazení podle témat a podle abecedy. Tematické řazení je mnohem přátelštější pro oko: uvidíte v něm barvy, potraviny, místa, povolání, slovesa, přídavná jména a tak dál. Tuhle verzi si prolistujte jako první. Trochu vás v ní nasměřuju, jak hledat obrázky, které potřebujete (slova jako *prosinec* vyžadují jistou šikvnost). Až pak budete připraveni začít s výrobou kartiček, použijte abecední seznam.

Sám upřednostňuji abecední seznam ze dvou důvodů: snáz se používá v kombinaci se slovníkem a učí vás slova v tom nejlepší možném pořadí: náhodně.

Na pořadí záleží. V gramatických učebnicích si osvojujeme slova po tématech. Učíme se barvy, kusy oblečení a čísla, lekci za lekci. Je to sice pohodlné, ale slova se tak mnohem hůř pamatují. Pomíchají se. Je *sept* slovo pro „šest“, nebo pro „sedm“? Znamená *jaune* „zelený“, nebo „žlutý“? Tenhle problém můžete částečně vyřešit, když se naučíte *zelený* a *sedm* teď a *žlutý* a *šest* později. To se vám podaří, budete-li slova vyhledávat podle abecedy, protože překlady slov z abecedního seznamu do cizího jazyka nebudou v *žádném* povědomém pořadí.

Šetřete čas a vyhledávejte slova v glosáři v učebnici gramatiky nebo ve slovníčku na konci konverzační příručky. Hesla v nich

jsou seřazena abecedně stejně jako v normálním slovníku, na rozdíl od něj však tyhle seznamy neobsahují spoustu synonym ani tisíce slov, která nepotřebujete. Projděte si slovníček a označte si všechna slova z našeho seznamu 625, která v něm najdete. Pokud některá z nich chybějí, neřešte to. Do půl hodiny budete mít pořádnou zásobu užitečných slovíček k naučení. Pak si otevřete Obrázky Google a začněte je louskat.

Pár tipů:

Zaprvé, v seznamu jsou tři typy slov, která snáz vyhledáte v příslušné kapitole gramatiky než ve slovníku: osobní zájmena (*já, ty, on, ona, my* atd.), číslovky (*1, 2, 3, první, druhý, třetí* atd.) a kalendářní data (*leden, únor, březen, pondělí, úterý, středa* atd.). V učebnici je najdete podle obsahu nebo rejstříku. Když se je budete chtít naučit, nalistujte příslušnou pasáž, pročtěte si ji a vyrobte si kartičky.

Zadruhé, při učení slov nezapomínejte, že nejste omezení jedním obrázkem na slovo. Můžete použít dva nebo tři obrázky, které vám s rozpoznáním významu pomůžou, a dokonce můžete přidávat i text. Vyhýbáme se sice rodné řeči, to vám ale nebrání vkládat na kartičky jména, čísla a symboly. Učíte-li se například slovo „kamarád“, můžete pod obrázek napsat jméno svého kamaráda. Pro spoustu abstraktních pojmů se dají použít čísla a symboly (např. $1 \times \textit{minuto} = 60 \times \textit{segundo}$, rodič = *papa/maman*). Tam, kde to jde, vám podobná doporučení nabízím. Kromě toho jsem označil dva zvláštní typy slov (nadřazené pojmy a snadno zaměnitelné obrázky); podrobně je probírám v části *Čtyři speciální scénáře ve Druhé galerii* (strana 232).

Pokud si chcete slova raději zkopírovat a vložit do online slovníku, můžete si oba seznamy stáhnout online na adrese blog.Fluent-Forever.com/appendix5. Podle mých zkušeností je ale rychlejší a jednodušší použít papírový slovníček nebo malou konverzační příručku.

Eventuálně můžete využít profesionální překlady seznamu slovíček, které si nechávám postupně v řadě běžných jazyků zpracovat. Najdete je pod odkazem uvedeným výše.

Vašich prvních 625 slov (v tematickém uspořádání s poznámkami)

KLÍČ

Nadřazené pojmy (např. zvíře) jsou označeny malým *c* (podle slova *category*) v horním indexu (^c). Učte se je tak, že na kartičku vložíte dva až tři obrázky nebo slova (např. zvíře = pes, kočka, ryba...). Podívejte se na příklad v části *Čtyři speciální scénáře ve Druhé galerii* (strana 232).

Snadno zaměnitelné obrázky (např. „dívka“ vypadá úplně stejně jako „dcera“) jsou označeny hvězdičkou (*). Jde o skupiny slov, pro která používáme velmi podobné obrázky (dívka/dcera, manželství/svatba). Tahle slova se učte tak, že k nim přidáte nějakou osobní drobnost (třeba jméno nějaké dcery, kterou znáte) nebo související slovo či dvě ve svém cílovém jazyce (k *dceři* se může hodit *matka/otec*). Příklady opět najdete v části *Čtyři speciální scénáře ve Druhé galerii*.

BARVY: červený, zelený, modrý (světle/tmavě), žlutý, hnědý, růžový, oranžový, černý, bílý, šedý, barva^c

ČAS: rok, měsíc, týden, den, hodina, minuta, sekunda, ráno, odpoledne, večer, noc, čas^c

Poznámka: Objevíte obrázky s hodinami a kalendáři. V případě potřeby definujte jedny časové úseky pomocí jiných (např. $60 \times \textit{minuto} = 1 \text{ ____ } [\textit{ora}]$, $1 \textit{ ora} = 60 \times \text{ ____ } [\textit{minuto}]$). Netrapte se tvary množného čísla (zatím nepotřebujete slovo pro „minuty“).

ČÍSLA: 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 30, 31, 32, 40, 41, 42, 50, 51, 52, 60, 61, 62, 70, 71, 72, 80, 81, 82, 90, 91, 92, 100, 101, 102, 110, 111, 1000, 1001, 10000, 100000, milion, miliarda, první, druhý, třetí, čtvrtý, pátý, číslo^c

Poznámka: Zadáte-li do vyhledávání číslo vyjádřené slovně (*uno* [jedna], *dos* [dvě], *tres* [tři]), najdete obrázky předmětů (1 jablko,

2 opice atd.). To obvykle funguje do desíti. Pak hledejte číslice (např. 10, 11, 12). Zobrazí se vám barevné číslice, cedule s číslem domu a podobně. Použijte tyhle obrázky (obrázek hotelového pokoje č. 33) místo textu (33): snáz si je zapamatujete a nebudou se vám tolik plést.

DNY V TÝDNU: pondělí, úterý, středa, čtvrtek, pátek, sobota, neděle

Poznámka: Přes Obrázky Google vesměs objevíte obrázky lidí, kteří jdou v pondělí do práce, v pátek či sobotu se baví na večírku a podobně. Chcete-li být specifictější, přidejte k nim týdenní kalendář s šedě podbarvenými víkendy a označte v něm kýžený den. Obrázky s kalendářem beze slov mám na *blog.Fluent-Forever.com/appendix5*.

DOMÁCNOST: stůl, židle, postel, sen, okno, dveře, ložnice, kuchyně, koupelna, tužka, pero, fotografie, mýdlo, kniha, stránka, klíč, barva (malířská), dopis, vzkaz, stěna, papír, podlaha, strop, střecha, bazén, zámek (u dveří), telefon, zahrada, dvorek, jehla, taška, krabice, dárek, přání, prsten, nástroj

DOPRAVA: vlak, letadlo, auto, kamion, kolo (jízdní), autobus, člun, loď, pneumatika, benzin, motor, jízdenka, doprava^c

ELEKTRONIKA: hodiny, lampa, větrák, mobilní telefon, síť, počítač, program (počítačový), notebook, obrazovka, fotoaparát, televize, rádio

JÍDLO: vejce, sýr, chléb, polévka, zákusek, kuřecí, vepřové, hovězí, jablko, banán, pomeranč, citron, kukuřice, rýže, olej, semínko, nůž, lžice, vidlička, talíř, hrnek, snídaně, oběd, večeře, cukr, sůl, láhev, jídlo^c

LIDÉ: syn*, dcera*, matka, otec, rodič (= matka/otec), miminko, muž, žena, bratr*, sestra*, rodina, dědeček, babička, manžel*, manželka*, král, královna, prezident, soused, chlapec, dívka,

dítě (= chlapec/dívka), dospělý (= muž/žena), člověk (≠ zvíře), kamarád (připojte jméno kamaráda), oběť, hráč, fanoušek, dav, osoba^c

MATEMATIKA/MĚŘENÍ: metr, centimetr, kilogram, palec, stopa, libra, půl, kruh, čtverec, teplota, datum, hmotnost, hrana, roh

MATERIÁLY: sklo, kov, plast, dřevo, kámen, diamant, hlína, prach, zlato, měď, stříbro, materiál^c

MÍSTA: město, dům, byt, ulice/cesta, letiště, nádraží, most, hotel, restaurace, statek, soud, škola, kancelář, pokoj, obec (menší město), univerzita, klub, bar, park, kemp, obchod, divadlo, knihovna, nemocnice, kostel, trh, země (USA, Francie atd.), budova, země (vs. nebe), prostor, banka, místo^c

MĚSÍCE: leden, únor, březen, duben, květen, červen, červenec, srpen, září, říjen, listopad, prosinec

Poznámka: Obvykle se vám podaří najít obrázky se svátky a počasím. Zpřesněte je přidáním čísla měsíce (1–12).

NÁPOJE: káva, čaj, víno, pivo, džus, voda, mléko, nápoj^c

OBLEČENÍ: klobouk, šaty, oblek, sukně, košile, tričko, kalhoty, boty, kapsa, kabát, skvrna, oblečení^c

POVOLÁNÍ: učitel, žák/student, právník, lékař, pacient, číšník, sekretářka, kněz, policie, armáda, voják, umělec, autor, manažer, novinář, herec, povolání^c

PŘÍDAVNÁ JMÉNA: dlouhý, krátký, vysoký (o člověku), malý (o člověku), široký, úzký, velký/rozměrný, malý/drobný, pomalý, rychlý, horký, studený, teplý, chladný, nový, starý (vs. nový), mladý, starý (vs. mladý), dobrý, špatný, mokrý, suchý, nemocný, zdravý, hlasitý, tichý, veselý, smutný, krásný, ošklivý, hluchý, slepý, hodný,

zlý, bohatý, chudý, tlustý, tenký, drahý, levný, plochý/rovný, oblý/křivý, mužský, ženský, těsný, volný, vysoký (ne o člověku), nízký (ne o člověku), měkký, tvrdý, hluboký, mělký, čistý, špinavý, silný, slabý, mrtvý, živý, těžký (o váze), lehký (o váze), tmavý, světlý, nukleární, slavný

Poznámka: V některých jazycích si budete potřebovat najít slovo pro „přídavné jméno“ a přidat ho k některým z uvedených výrazů (třeba pro rozlišení anglického *to clean* [uklízet, čistit] a *a clean room* [čistý pokoj]).

PŘÍRODA: moře*, oceán*, řeka, hora, déšť, sníh, strom, slunce, měsíc (nebeské těleso), svět, Země, les, nebe, rostlina, vítr, půda, květina, údolí, kořen, jezero, hvězda, tráva, list, vzduch, písek, pláž, vlna, oheň, led, ostrov, kopec, horko, příroda^c

ROČNÍ OBDOBÍ: léto, jaro, zima, podzim, roční období^c

RŮZNÁ PODSTATNÁ JMÉNA: mapa, tečka, souhláska, samohláska, světlo, zvuk, ano, ne, kousek, bolest, zranění, díra, obrázek, vzor, podstatné jméno^c, sloveso^c, přídavné jméno^c

Poznámka: Tři poslední pojmy (podstatné jméno, sloveso a přídavné jméno) používejte jako označení, která vám pomůžou rozlišit velmi podobně vypadající slova (např. *žít* [sloveso], *život* [podstatné jméno], *živý* [přídavné jméno])

SLOVESA: pracovat, hrát (/si), chodit, běžet, řídit, letět, plavat, jít/jet, zastavit, následovat, myslet, mluvit/říct, jíst, pít, zabít, umřít, usmívat se, smát se, plakat, kupovat*, platit*, prodávat*, střílet, učit se, skákat, cítit (vůni), slyšet* (zvuk), poslouchat* (hudbu), chutnat, dotýkat se, vidět (ptáka), sledovat (televizi), líbat, hořet, tát, kopat (jámu), vybuchnout, sedět, stát, milovat, procházet (kolem), řezat/krájet/stříhat, bojovat, ležet, tančit, spát, probudit (/se), zpívat, počítat, vdávat se/ženit se, modlit se, vyhrát, prohrát, míchat, ohýbat, mýt, vařit, otevřít, zavřít, psát, volat, otáčet, stavět, učit, růst, kreslit, krmit, chytat, házet, čistit/

uklízet, najít, padat, tlačit, táhnout, nést, zlomit/rozbít, oblékat, viset, třást, podepsat, bít, zvednout

Poznámka: U sloves se vám nejspíš bude hodit vědět, jak se ve vašem jazyce řekne „sloveso“. Tohle označení pak přidejte ke každému slovesu, které by se mohlo tvářit jako podstatné jméno (například pro rozlišení *to kiss* [políbit] vs. *a kiss* [polibek]). Rady pro takové situace najdete v části *Čtyři speciální scénáře ve Druhé galerii* (strana 232).

SMĚRY (SLOVA PRO POPIS CESTY ČI POLOHY): nahoře, dole, vedle, vpředu, vzadu, venku, uvnitř, nahoru, dolů, vlevo, vpravo, rovně, sever, jih, východ, západ, směr^c

Poznámka: Ve svém slovníčku možná nenajdete všechna tahle slova, a pokud ano, můžete se potýkat s problémy při hledání obrázků. To nevádí. Zatím tuhle skupinu přeskočte, případně využijte můj soubor obrázků ke směrům a předložkám na *blog.Fluent-Forever.com/appendix5*.

SPOLEČNOST: náboženství, nebe (vs. peklo), peklo, smrt, lék, peníze, dolar, bankovka/účet, manželství*, svatba*, tým, rasa (etnický původ), sex, pohlaví, vražda, vězení, technologie, energie, válka, mír, útok, volby, časopis, noviny, jed, zbraň, sport, závod (sport), cvičení, míč, hra, cena, smlouva, droga, znamení, věda, bůh

TĚLO: hlava, krk, obličej, vousy, vlasy, oko, ústa*, ret*, nos, zub, ucho, slza, jazyk, záda, prst (u nohy), prst (u ruky), chodidlo, ruka, noha, paže, rameno, srdce, krev, mozek, koleno, pot, nemoc, kost, hlas, kůže, tělo

UMĚNÍ: kapela, píseň, nástroj (hudební), hudba, film, umění

ZÁJMENA: já, ty, on/ona/ono, my, vy, oni/ony/ona

Poznámka: Než si zájmena přidáte na kartičky, určitě si o nich přečtěte pojednání ve své mluvnici. Jazyky dělí svoje zájmena do mnoha kategorií. Maďarština má například šest různých slov

pro druhou osobu (neformální jednotné číslo, formální jednotné číslo [pro oslovování známých], oficiální jednotné číslo [pro oslovování učitelů, policistů, úředníků], neformální množné číslo atd.). Japonština nemá buď *žádná* zájmena, nebo jich má celé *vagony* – podle toho, jak to počítáte. Abychom se *později* mohli poprat s gramatikou, potřebujeme nějaká zájmena *hned teď*. Vyhledejte si tedy aspoň pár slov, kterými můžete odkázat na sebe nebo někoho dalšího. Dobrý výklad k zájmenům (a jejich seznam) najdete na začátku mluvnické příručky. Upozorňuji, že zatím nepotřebujete *jeho*, *její*, *jejich* a podobné tvary. Ty si osvojíte *později*, až budeme probírat gramatiku.

Jak se tahle slova učit bez překládání? Použijte obrázky lidí, kteří ukazují na sebe nebo někoho dalšího. Pokud vaše hledání na Obrázcích Google nepřinese ovoce, mám pro vás kolekci takových kreseb na blog.Fluent-Forever.com/appendix5. Použijte je, a pokud váš jazyk tak jako maďarština rozlišuje různé druhy zájmen podle typu vztahu (jinak se například oslovují přátelé a jinak známí), na pár minut se zamyslete nad tím, pro koho ze svého okolí byste které zájmeno použili a přidejte na kartičky jména lidí těchto lidí.

ZVÍŘATA: pes, kočka, ryba, pták, kráva, prase, myš, kůň, křídlo, zvíře^c

Vašich prvních 625 slov (v abecedním pořadí)

*První slovo začínající novým písmenem
je zvýrazněno tučně.*

ano	centimetr	dcera	dům
armáda	cítit (vůni)	dědeček	dva
auto	citron	den	dvacet
autobus	cukr	deset	dvanáct
autor	cvičení	děšť	dveře
babička	čaj	devadesát	dvorek
banán	čas	devatenáct	džus
banka	časopis	devět	energie
bankovka/účet	černý	diamant	fanoušek
bar	červen	díra	film
barva	červenec	dítě	fotoaparát
barva (malířská)	červený	divadlo	fotografie
bazén	číslo	dívka	házet
benzín	čistit/uklízet	dlouhý	herec
běžet	čistý	dobrý	hlas
bílý	číšník	dolar	hlasitý
bít	člověk (≠ zvíře)	dole	hlava
bohatý	člun	dolů	hlína
bojovat	čtrnáct	dopis	hluboký
bolest	čtverec	doprava	hluchý
boty	čtvrtek	dospělý (= muž/ žena)	hmotnost
bratr	čtvrtý	dotýkat se	hnědý
březen	čtyři	drahý	hodina
budova	čtyřicet	droga	hodiny (předmět)
bůh	dárek	druhý	hodný
byt	datum	dřevo	hora
cena	dav (podst. jm.)	duben	horko

horký	jíst	kousek	letadlo
hořet	jít/jet	kov	letět
hotel	jízdenka	krabice	letiště
hovězí (maso)	kabát	král	léto
hra	kalhoty	královna	levný
hráč	kamarád	krásný	ležet
hrana	kámen	krátký	líbat
hrát (/si)	kamion	kráva	libra
hrnek	kancelář	kreslit	list
hudba	kapela	kev	listopad
hvězda	kapsa	krk	loď
chladný	káva	krmit	ložnice
chlapec	kemp	kruh	lžice
chléb	kilogram	křídlo	malý (o člověku)
chodidlo	klíč	kuchyně	malý/drobný
chodit	klobouk	kukuřice	manažer
chudý	klub	kůň	manžel
chutnat	kněz	kupovat	manželka
chytat	kniha	kuřecí (maso)	manželství
já	knihovna	kůže	mapa
jablko	kočka	květen	materiál
jaro	koleno	květina	matka
jazyk	kolo (jízdní)	láhev	měď
jed	kopat (jámu)	lampa	měkký
jeden	kopec	led	mělký
jedenáct	kořen	leden	měsíc (např. leden)
jehla	kost	lehký (o váze)	měsíc (vs. slunce)
jezero	kostel	lék	město
jídlo	košile	lékař	metr (jednotka)
jih	koupelna	les	míč

míchat	nádraží	oběd	otevřít
miliarda	nahoru	oběť	pacient
milion	nahoře	obchod (kamenný)	padat
milovat	najít	oblečení	padesát
miminko	nápoj	oblek	palec
minuta	následovat	oblékat	papír
mír	nástroj (pomůcka)	obličej	park
místo	nástroj (hudební)	oblý/křivý	pátek
mladý	ne	obrázek	patnáct
mléko	nebe (vs. země)	obrazovka	pátý
mluvit/říct	nebe (vs. peklo)	oceán	paže
mobilní telefon	neděle	odpoledne	peklo
modlit se	nemoc	oheň	peníze
modrý	nemocnice	ohýbat	pero (psací potřeba)
mokrý	nemocný	okno	pes
moře	nést	oko	pět (5)
most	nízký (ne o člověku)	olej	písek
motor	noc	on/ona/ono	píseň
mozek	noha	oni/ony/ona	pít
mrtvý	nos	oranžový	pivo
muž	notebook	osm	plakat
mužský	novinář	osmdesát	plast
my	noviny	osmnáct	platit
mýdlo	nový	osoba	plavat
myslet	nukleární	ostrov	pláž
myš	nula	ošklivý	plochý/rovný
mýt	nůž	otáčet	pneumatika
náboženství	obec (menší město)	otec	počítač

počítat	prostor	růžový	sledovat (televizi)
podepsat	prst (u nohy)	ryba	slepý
podlaha	prst (u ruky)	rychlý	sloveso
podstatné jméno	prsten	rýže	slunce
podzim	první	řeka	slyšet (zvuk)
pohlaví	přání	řezat/krájet/ stříhat	slza
pokoj	přídavné jméno	řídit	smát se
polévka	příroda	říjen	směr
policie	psát	samohláska	smlouva
pomalý	pták	sedět	smrt
pomeranč	půda	sedm	smutný
pondělí	půl	sedmdesát	snídaně
poslouchat (hudbu)	rádio	sedmnáct	sníh
postel	rameno	sekretářka	sobota
pot	ráno	sekunda	soud
povolání (profese)	rasa (etnický původ)	semínko	souhláska
pracovat	restaurace	sen	soused
prach	ret	sestra	spát
prase	roční období	sever	sport
právník	rodič (= matka/ otec)	sex	srdce
prezident	rodina	silný	srpen
probudit (/se)	roh	sít	starý (vs. mladý)
prodávat	rok	skákat	starý (vs. nový)
program (počítačový)	rostlina	sklo	stát
prohrát	rovně	skvrna	statek
procházet (kolem)	ruka	slabý	stavět
prosinec	růst	slavný	stěna

sto	talíř	týden	veselý
stopa (míra)	tančit	tým	větrák
stránka	taška	učit	vězení
strom	tát	učit se	vidět (ptáka)
strop	tečka	učitel	vidlička
středa	technologie	údolí	víno
střecha	telefon	ucho	viset
stříbro	televize	ulice/cesta	vítr
střílet	tělo	umělec	vlak
studený	tenký	umění	vlasý
stůl	teplota	umřít	vlevo
suchý	teplý	univerzita	vlna
sukně	těsný	únor	voda
sůl	těžký (o váze)	usmívat se	voják
svatba	tichý	ústa	volat
svět	tisíc	úterý	volby
světlo	tlačit	útok	volný
světlý	tlustý	uvnitř	vousy
syn	tmavý	úzký	vpravo
sýr	tráva	válka	vpředu
šaty	trh	vařit	vražda
šedesát	tričko	vdávat se/ženit se	vy
šedý	třást	večer	vybuchnout
šest	třetí	večeře	vyhrát
šestnáct	tři	věda	východ (vs. západ)
široký	třicet	vedle	vysoký (ne o člověku)
škola	třináct	vejce	vysoký (o člověku)
špatný	tužka	velký/rozměrný	vzadu
špinavý	tvrdý	venku	vzduch
táhnout	ty	vepřové (maso)	vzkaz

vzor	závod (sport)	zlato	zvuk
zabít	zavřít	zlomit/rozbít	žák/student
záda	zbraň	zlý	žena
zahrada	zdravý	znamení	ženský
zákusek	zelený	zpívat	židle
zámek (u dveří)	země (vs. nebe)	zranění	živý
západ (vs. východ)	Země	zub	žlutý
září	země (USA, Francie atd.)	zvednout	
zastavit	zima (vs. léto)	zvíře	

PŘÍLOHA 6: JAK POUŽÍVAT TUHLE KNIHU V KOMBINACI S KLASICKÝM JAZYKOVÝM KURZEM

V celé téhle knize se vám snažím ukázat, jak se můžete jazyk naučit sami. Co když jste se už ale zapsali někam do kurzu? Mnohá moje doporučení jsou v rozporu se standardní náplní takové výuky: nejsem právě fanouškem překladových cvičení a nemyslím si, že nekonečné gramatické drily jsou dobře využitý čas. Máte toho tedy nechat? Sednout si někam dozadu a pod lavicí vyrábět výukové kartičky? Dát učiteli tuhle knihu a dožadovat se, ať lekce upraví podle ní?

Nebo se dá v běžných skupinových jazykových kurzech přece jen něco získat?

V 1. kapitole téhle knihy jsem prohlásil, že jazyk vám nikdo nemůže dát, musíte si ho sami vzít. Za tímhle tvrzením si stojím. Žádný jazykový kurz vás sám o sobě jazyk nenaučí, stejně jako vás ho nenaučí žádná mluvnická příručka, lektor, přítelkyně ani počítačový program. Zdroje pro učení se jazykům nejsou nic víc než právě a jenom zdroje. A těch se nakonec musíte chopit *vy sami* a znovu a znovu si nad nimi lámat hlavu, dokud je neproměníte v živoucí jazyk.

Jsem přesvědčen, že v klasických jazykových kurzech se dá pár věcí *zlepšit*, totéž si ale myslím o klasických učebnicích mluvnice, slovnících a konverzačních příručkách. A co si budeme povídat, pár věcí ke zlepšení se najde i v hojně zmiňovaných Obrázcích Google a v Anki.

Přesto jsem vám nikdy neřekl, že svou mluvnici máte zahodit, a stejně tak vám nebudu říkat, že máte skončit s jazykovým

kurzem.* Právě naopak: Jestli je váš učitel aspoň trochu dobrý a hodiny vás baví, je kurz přímo *skvělým* zdrojem informací. Pokračujte v něm. Máte po ruce chodící a mluvící učebnici gramatiky. Během každé lekce budete vystaveni hromádce nových gramatických pravidel a příkladových vět, uslyšíte slova a věty pronášené nahlas a názorně předvedené, v mluvených a písemných cvičeních si vyzkoušíte nové vzorce, a dokonce získáte opravené domácí úkoly a testy (což je z mého pohledu hotový *gramatický zlatý důl*).

A co „špatné“ kurzy?

Pokud se vám učitel ani lekce nijak zvlášť nezamlouvají, není důvod v kurzu zůstat (pokud od vás účast někdo nevyžaduje – v takovém případě si nejspíš můžete nějak obstarat propustku). Pamatujte ale na jednu věc: Začnete-li používat kartičky k zapamatování všeho, co kdo řekne, možná zjistíte, že vás jazykový kurz baví mnohem víc. Vyzkoušejte tuhle taktiku, a jestli se vám výuka nezalíbí ani potom, praštěte s tím a uče se sami.

Na hodinách byste se měli především snažit vstřebat informace, které dostáváte, a ukládat si je do hlavy. Používejte kartičky s obrázky. Narazíte-li na nové gramatické pravidlo, poznamenejte si pár příkladových vět (pokud bude třeba, zeptejte se učitele) a vytvořte si odpovídající kartičky, abyste pravidla nezapomněli. Když dostanete opravené domácí úkoly, přeneste na kartičky také opravy, ať neopakujete stejné chyby.

Budete-li takhle postupovat a opakovat si podle kartiček z kurzu denně, zjistíte, že děláte pokroky *mnohem* rychleji než vaši spolužáci. Kurzy pro vás začnou být hračka, získáte víc času na

* Abych byl fér, připouštím, že jsem vám radil zahodit mluvnici, ale jen v případě, že přepisuje výslovnost stylem *božúr*.

svoje osobní jazykové cíle (učení slovíček, čtení knih, sledování televize) a jazykový kurz vás mezitím bude dál po lopkách krmit informacemi.

Když mám během jazykových lekcí po ruce bezdrátové připojení k internetu (pro přístup k Obrázkům Google), dělávám si poznámky rovnou do Anki. Vytvářím si kartičky ke všemu, co probíráme, a během pár týdnů dostanu do paměti prakticky každé slovo, které učitel řekne.

S touhle strategií si budete připadat opravdu *hodně* chytře a čas ve třídě využijete efektivně. Víte-li, jak se naučit jazyk, dobrý jazykový kurz je pro vás opravdovým luxusem. Užijte si každou jeho minutu.

DOVĚTEK (K TECHNOLOGIÍM)

Metody popsané v téhle knize využívají řadu nástrojů dostupných na internetu. Ty mají sklon se z měsíce na měsíc měnit, přestat fungovat nebo se vylepšovat. Pokud při pokusu použít některý z těchto nástrojů zjistíte, že se nechová, jak by měl, podívejte se na adresu *blog.Fluent-Forever.com/changes*.

Na téhle stránce budu zaznamenávat všechny zásadní změny (a v případě potřeby vám nabídnu nějaké alternativy).